

З Різдвом Христовим! новини і оголошення

ЧЕРНІГІВЩИНА

№1 (714) 3 січня 2019 року

Вже другий рік поспіль від ТОВ «Земля і воля» орендодавці отримують найбільші по області виплати за паї. Ті, хто стверджував, що це неможливо, мовляв, то лише на рівні розмов, аби таким чином переманити до себе власників земельних паїв, притихли. «Економісти-аналітики», які палко доводили, що це нерентабельно, – теж полишили свої підрахунки... І доки інші агрофірми водять своїх пайовиків за ніс, у найуспішнішому господарстві Чернігівщини, яке займається рослинництвом, вже всі отримали достойні суми на руки і святкують Новий рік та Різдво Христове!

Вражаюча цифра – 108,5 мільйона гривень за 2018 рік нарахувало товариство «Земля і воля» за оренду земельних наділів своїм орендодавцям. Більше того, генеральний директор Леонід Яковичин зауважив, що 18% від нормативної вартості земельної ділянки – це ще не межа. І в його плані на найближче майбутнє – підняти оплату за паї до 20%.

«Люди – це найдорожче, що в мене є!», – наголосив Леонід Григорович. – Я хочу, щоб наші пайовики отримували солідні суми і не бідували. Якщо у нас буде гарна врожайність в році прийдешньому, відсоток будемо округлювати до 20%. Понад 108 мільйонів

108,5 мільйона гривень – пайовикам!

гривень нарахували і за 2017-ий, і за 2018-ий роки, 19,1 млн грн заплатили податок державі, 1,6 млн грн – військовий збір, решту – людям на руки».

65-річна **Антоніна Буряк** із Ярославки працювала в колгоспі. Агроному з вищою освітою, яка більшу частину життя віддала колективному господарству «За комунізм», держава «віддячила» пенсією у півтори тисячі гривень.

Валентина Дементьєва щойно отримала гроші за паї

«Хвала Богу, нам Леонід Григорович за паї по-людськи платить. Нині ще взяв у нас луки й пасовища, які бур'янами заростали, тож маємо й того більше. Сили ще трохи є, – усміхається Антоніна Олександрівна, – тримаємо з чоловіком господарство: від свиней до птиці. Це завдяки тому, що з року в рік вчасно отримуємо кукурудзу й пшеницю від «Землі і волі». Ми дуже вдячні Герою України Леоніду Яковичину, що він забрав нас під своє крило.

Завжди відчуваємо його підтримку й допомогу, що б не трапилось в селі».

Староста села **Ганна Южно** розповідає, що в Ярославці 826 пайовиків. За словами очільниці, всі задоволені умовами оренди й відчутними сумами виплат.

«Дехто на ці кошти живе, бо власної пенсії мало на що вистачає. Хтось ще й дітям-онукам допомагає, – розповідає Ганна Іванівна, – Нам дуже пощастило, що господар у нас щедрий і добро-

Ольга Кур'яна

совісний. Ми першими до нього попросилися. Леонід Григорович тоді мільйони вклав, аби лишень бур'ян побороти на наших колгоспних землях. Колосальний щорічний труд, на щастя, приносить гарні врожаї».

с.2

с.2

Районні автостанції зникають, як лід на сонці

с.2

Замість Леніна – «сонячне дерево»

с.4

**Війна професора
Луняка**

с.7

На прем'єру своєї вистави – до Чехії

с.8

«Цитрусова імперія» борзнянця

Вітаємо!

4 січня відзначатиме великий ювілей виконавчий директор ТОВ «Земля і воля» Валентина Онисимівна Чернякова. Редакція газети «Земля і воля» із радістю приєднується до привітань і побажань від колективу потужного і успішного підприємства.

Вельмишановна Валентино Онисимівно! Півторатисячний колектив товариства «Земля і воля» палко і щиро вітає Вас з повнозрілим та високоврожайним ювілеєм!

Знаменно, що відзначаєте його в Новоріччя і напередодні Різдва Христового – в оті свята, які найближчі селянській душі, бо зіграють її теплом надії і наповнюють радістю оновлення. Хай і Вашу, воїтну селянську душу, дорога Валентино Онисимівно, і сьогодні, і повсякчас зіграє тепло добрих надій і напо-

вною непогасна радість оновлення – ці двоє дужих крил для високого життєвого злету!

Ви, дорога Валентино Онисимівно, уособлюєте своєю багатющою і самовідданою працею яскравий взірць трудової доблесті і життєвої мудрості, які завжди і сповна віддавали і видаєте задля поліпшення добробуту всіх працівників «Землі і волі» та її орендодавців-пайовиків, їхніх родин, ветеранів, усіх жителів Бобровицького району, котрі довірили Вам як депутату захищати їхні інтереси в районній раді.

Знають Вас і в рідному колективі, і в Бобровицькому районі, та й скрізь на Чернігівщині як талановитого організатора сільськогосподарського виробництва, як чуйну, доброзичливу й шляхетну людину, принципового і відповідального працівника. А найрідніші – як турботливу матір і люблячу бабусю.

Зичимо Вам, шановна Валентино Онисимівно, у світлий день ювілею квітучого щастя, нев'янучої енергії, доброго здоров'я та довгих літ!

Трудовий колектив ТОВ «Земля і воля»

108,5 мільйона гривень – пайовикам!

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

У селі Мирне в орендареві впевнені всі, хто пройшов з ним період становлення. Бо не підводив жодного разу, як і б не були перепони на шляху до успіху. Саме тут розгорнуло свою діяльність центральне відділення ТОВ «Земля і воля».

У 1999-му році було розпакування земель. Я на той час вже рік працювала, – розповідає **Ольга Кур'ян**. – Нині я обліковець у товаристві «Земля і воля». Працюю тут, на місці, у Мирному. Крім гарної зарплати, маю два

Тетяна Пінчук

паї: свій і покійного чоловіка. Чистими отримала 48 тисяч 70 гривень. Це для нас, селян, досить велика сума. Скільки не спілкувалася з людьми з інших районів і навіть областей – всі шоковані, що нам Яковичин 18% за пай платити», «Перед цим нам видали «натуральну» оплату: по тонні кукурудзи й по 300 кілограмів зерна пшениці, – продовжує **Тетяна Пінчук**. – Ми люди родом з периферії, у кожного вдома і птиця, й свині. Із базару їх не прогодуєш. До того ж, зерно у нас обраховують не за ринковими цінами, а згідно із собівартістю. Нам і машину безкоштовно

дають, аби ми доставили зерно додому. Ну, словом, всі умови. А скільки керівництво всього робить по громаді: і дороги в нас найкращі в області, і постійна допомога соціальної сфери».

Біля кас відділень наприкінці року гроші отримують одиниці. Ті, хто не любить черг, **Валентина Демет'єва** якраз отримала гроші. Тож радості не приховує.

«Я не спішила. Гроші цілішими будуть, – усміхається Валентина Володимирівна, перераховуючи новенькі купюри. – Вже другий рік аграрії платять нам другу пенсію. Спасибі йому! Хоча й до цього нас не ображав, Завжди ми отримували найбільше. Були у нас такі, що бігали, обирали, на гарні обліканки кліюнули, а тепер бідкаються. Я ніколи навіть у думках не допускала, що піду до іншого орендаря із захмарними планами. Леонід Григорович – людина, перевірена роками. У нього завжди на першому місці відповідальність перед пайовиками і працівниками. А селам скільки допомагає!.. Дай Бог кожному такого мудрого керівника і щедрого орендаря!».

Сніжана БОЖОК, фото автора

Замість Леніна – «сонячне дерево» ТЕХНОЛОГІЇ

На місці меморіалу вождю російських більшовиків у Носівці встановили «сонячне дерево». Тепер тут можна зарядити телефон, скористатися безкоштовним Wi-Fi, також воно освітлює територію.

«Живиться» диво-дерево енергією сонця. За умови погожої днини енергії має вистачити на добу. Такі технології вже

давно використовують і в європейських містах. І в усьому світі. Носівчани по-різному ставляться до реалізації цього проекту. Дехто нарікає, що краще б дороги відремонтували чи харчування учнів початкових класів зробили безкоштовним. Натомість, молоді така ідея до душі. А вже втілення такого проекту – це, насамперед, просвітницька акція, спрямована на підвищення обізнаності, розуміння та використання оновлених джерел енергії.

Поряд з тим, у центральному сквері за будинком культури встановили кілька ліхтарів із сонячними батареями. Покладають на них великі надії, адже електроенергія постійно дорожчає, а природна енергія – безкоштовна.

Сніжана БОЖОК, фото автора

Районні автостанції зникають, як лід на сонці

ПРОБЛЕМА

Пасажи́рські перевезення вже тривалий час є однією з найбільш актуальних проблем для жителів Чернігівщини. Хоча наша область і посідає друге місце в Україні за площею, але за кількістю населення пасажирських маршрутів через їхню низьку рентабельність, а тут ще й почали закривати автостанції районного масштабу. Лише за рік в області закрилося дві автостанції: Менська та Корюківська. Люди б'ють на сполох, адже білетів наперед не купиш, а на автобус чекати тепер доводиться на вулиці.

На всю область залишилося півтора десятка діючих автостанцій. За останні роки закрилося вже з десяток. Зараз в приміщеннях закритих автостанцій розташувалися різноманітні установи: від державних лотерей до бюро ритуальних послуг. Є й такі, що в досить закриваному стані. Люди ж обивають пороги чиновників, просять зберегти їхні автостанції від закриття, та все марно, як-от у Корюківці.

«За тиждень до закриття нашої автостанції я брала квиток для чоловіка, – розповідає жителька Корюківки **Любов Гурська**. – І там від касира дізналася, що наша станція зривається. В мене від обурення просто немає слів. Навколо нас вже позакри-

Менська автостанція

вали автостанції раніше, ми знаємо, як доводиться людям добиратися. Тепер, виходить, настала наша черга... Що тепер робити, як взяти білет на автобус? У мене, наприклад, чоловік – учасник бойових дій, я йому могла купувати пільговий квиток, а немає автостанції – нема квитків. А як бути тим, хто їде у відраження? І розклад автобусних маршрутів тепер де дізнатися? Невже наша Корюківська автостанція настільки збит-

кова? Чи просто з її приміщення зробилять лотерею, як, наприклад, в Мені? Це ж куди вигідніше...»

В закритті автостанцій керівництво ПАТ «Чернігівське обласне підприємство автобусних станцій 17499» винуватиме нелегальних перевізників. Кажуть, винні саме вони та й самі пасажири, які не купували квитків саме в касі. Тож і скаржитися, мовляв, нічого.

«По факту ми обслуговуємо лише половину всіх пасажирів, – пояснює заступник директора ПАТ «Чернігівське обласне підприємство автобусних станцій» **Василь Солохенко**. – Через це такі автостанції, як Корюківська, Мен-

Сновський вокзал

ська стали збитковими. Пасажири звертаються безпосередньо до водіїв і в більшості випадків не купують квитків. А водії часто навіть не заїжджають на автостанцію. Вплинути ні на водіїв, ні на пасажирів не можемо».

Тепер жителям районів, де немає власної автостанції, доводиться «грати в рулетку»: шукати десь приблизний розклад руху транспорту, бо ніхто тепер його не контролює, і чекати з «моря погоди» – заїде сюди автобус чи ні. Так само і назад. Пасажир сідає в автобус, платить гроші, але не має жодних гарантій – доїде до дому чи ні. Для жителів Сновського району, де автостанції вже давно немає, а приміщення стоїть з розбитими вікнами, – це звична справа...

«Моя знайома зі Сновського району, – розповідає пані Любов, – вже не раз ходила пішки пізно ввечері додому, бо водій автобуса, який мав би їхати до її села, зупинився на півдорозі і висаджував її, мовляв, йому не вигідно везти одного пасажиря. При цьому навіть не думав про те, що там його також чекають. Ніякої управи немає на таких перевізників!».

Теоретично «взяти під крило» автостанцію могли б громади. Але ті чомусь не поспішають. Адже автостанцію потрібно викупити у її законного власника. І голови громад разом з депутатами поки що на це не зважились.

«Якщо громади хочуть зберегти автостанцію у себе, то нема проблем, – вважає Василь Солохенко. – Хай викуплять приміщення і роблять, що хочуть».

Марія ПУЧИНЕЦЬ, фото Олексія Миколаєнка та з відкритих джерел

А школярів везимуть безкоштовно

ІНІЦІАТИВА

У Прилуках з 1 січня почала діяти програма безкоштовного проїзду у міському громадському транспорті для школярів. Кожен учень зможе безкоштовно проїхати до школи і додому.

На сесії Прилуцької міськради депутати схвалили рішення про безкоштовний проїзд дітей до шкіл з 1 січня 2019 року. Нововведення стосуватиметься майже 1600 учнів міста. На ці потреби у міському бюджеті заклали 1,3 мільйона гривень.

До цього часу діяла система часткової компенсації проїзду учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Ціна квитка – 3 гривні, та міська рада компенсувала гривню. Тобто діти платили дві. Тепер кожен учень Прилук зможе проїхати безкоштовно два рази на день – до школи і додому. Для цього діти отримуватимуть на кожний день по два талони на проїзд.

Марія ПУЧИНЕЦЬ

Один збив, інший – переїхав

ДТП

27 грудня неподалік силікатного заводу в Чернігові під колесами маршрутного таксі загинув 79-річний чоловік.

Дорожно-транспортна пригода сталася рано-вранці. Близько восьмої години до поліції надійшло повідомлення про те, що неподалік силікатного заводу сталася ДТП та загинула людина. Слідча група, яка виїхала на виклик, після огляду місця події та проведення першочергових слідчих дій встановила, що водій мікроавтобуса «Мерседес», рухаючись по дорозі, збив 79-річного пенсіонера. І, можливо, чоловікові вдалося б вижити, але наступна маршрутка, яка їхала в тому ж напрямку, що й «Мерседес», не встигла загальмувати і наїхала на збитого пенсіонера.

Марія ПУЧИНЕЦЬ

«Злі люди украли весну»

СИТУАЦІЯ

У жительки селища Борзна, пенсіонерки Марії Міщенко восени минулого року комунальні служби вирізали перед вікнами її будинку бузок, жасмин та ще багато інших кущів, які своїм цвітінням «принесли жінці весну». І все це через незрозумілу нелюбов до пенсіонерки депутатки селищної ради.

Марія Григорівна звернулася до «Чернігівщини» з розповіддю про те, що місцева депутатка, котра живе на її вулиці, не дає їй життя. З її слів, «слуга народу» чомусь не злюбила Марію Григорівну й увесь час поширює серед людей про неї злі «поганки», пише скарги в селищну раду, погрожує, лаяється, обзиває...

Марія Міщенко, яка все життя працювала в бібліотеці і культпрацівником, мала багато відзнак і нагород за свою роботу, завжди і в усюмоду допомагала людям, нині не розуміє, чим так розгнівала депутатку.

«Все почалося дуже давно, – розповідає Марія Міщенко. – Коли ми з чоловіком будували цю хату, то вийшло так, що біля неї в нас лишилося мало землі для городу. І ми в сільраді попросили виділити нам ще трохи. Нам її виділили, та таку погану, всю в колючках і бур'янах, що ми її і не обробляли. Та, видно, у нашої депутатки були свої плани на ту землю. А вже з тих самих пір вона почала скаржитися на нас. Спочатку казала, що ми все одно на цій землі не садимо, а тільки бур'яни розводимо, які на інші городи летять. Навіть з селищної ради просили, щоб ми ті бур'яни скошили, і сама їх косила. Поки мій чоловік був живий, то було трохи легше, а минулого року він

помер, і стало зовсім погано. Вже через декілька днів після похорон я почула якийсь крик у дворі. Виходжу, а там наша депутатка разом з іншими людьми, всі кричать, щось від мене вимагають... Я ледве встигла забігти в хату та зачинити двері зсередини, бо вона вже з палицею на мене кидалася. Виявилось, що на вулиці у нас якісь нечистоти поплили, і вони мене звинуватили, що я туди фекалії виливаю. Де це таке видано, навіщо мені те робити? Навіть заявила в селищну раду і мені штраф приписали. Я довго той штраф не платила, бо я ні в чому не винувата, просто доводити не було сил. Та вже через декілька місяців я все ж сплатила той штраф, вдвічі більший, бо передали на виконавчу службу».

Та на цьому «війна» пенсіонерки і депутатки не завершилася. Вже через деякий час пані Марія прокинулася вранці від гуркоту тракторів і машин. Вийшла на вулицю і побачила, що комунальники пиляють її «провісників весни» – кущі жасмину і бузку, які вона так любила і довгі роки берегла.

«Коли я побачила, що всі мої кущі сплигли, сльози навернулися на очі, – згадує Марія Григорівна. – Я вибігла на вулицю, спитала, що відбувається, мені сказали, що кущі заважають їздити машинам. Я відразу ж викликала поліцію. Правоохоронці приїхали, але так нічого і не зробили: постійно, подивилися, як

Залишки колишньої краси

допиляли, попросили мене розписатися, що вони відреагували на виклик, і поїхали. Ніяких попереджень від селищної ради про те, що мої кущі комусь заважають, я не отримувала. Ніяких наказів про їх вивізку мені також не показали, Я переконана, що це діло рук нашої депутатки. Вони забрали у мене весну, бо як тільки зацвітав мій бузок, у серце зразу приходила весна. Якби ви бачили, як він гарно квітнув, а як пах жасмин... Навіщо так зробили і хто має за це відповіді? Я вже не знаю, кому скаржитися».

Марія Григорівна розповідає, що колись, коли її кущі розросталися, з селищної ради приходило повідомлення, що господарі підірвали гілки. І вони з чоловіком завжди це робили. Більше того, від паркану, під яким росли кущі, до дороги чимала відстань. І чисто теоретично, які б великі не були ці кущі, їх можна було б просто підстригти.

«Дуже прикро і сумно, що тепер над пенсіонерами можуть отак знущатися ні за що, – зітхає пані Марія, – І ніхто не захистить, бо куди б не звернулася, не звертають уваги».

Марія ПУЧИНЕЦЬ

Короп фінансуватиме кооперативи

НА КОНТРОЛІ

Коропська громада в новому році активно сприятиме створенню кооперативів. На останній сесії минулого року Коропська селищна рада прийняла Програму підтримки кооперативів на території Коропської ОТГ у 2019 році, заклавши в бюджет 100 тисяч гривень для їх фінансування.

«Питання створення кооперативів у нашій ОТГ вивчається уже давно, – розповідає Коропський селищний голова Віктор Журавель. – І хоч зараз триває «теоретичний» етап, та все-таки рішення надати фінансову підтримку людям, які зажавають створити кооператив, свідчить про те, що, можливо, невдовзі процес перейде у практичну площину. Тобто, ми матимемо досвід створення першого кооперативу в громаді. До того ж вже є зацікавлені у цьому громадяни, але «з нуля» починати важко. Тому надати їм підтримку для придбання лабораторії, біднів (у разі створення молочного кооперативу) чи іншого обладнання вирішили на засіданні виконкому. А вже кооператив – це і робочі місця, і надходження до бюджету і, зрештою, кволок свіжого повітря, що вдихає нове життя навіть у маленьке село».

Протягом року Чернігівський Центр розвитку місцевого самоврядування за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» організував для представників об'єднаних територіальних громад Чернігівщини навчальні поїздки до інших областей, де кооперативний рух вже діє і успішно розвивається. І перед тим, як виділяти гроші для фінансування кооперативів, Коропська громада протягом року вивчала це питання

Віктор Журавель

та переймала досвід інших громад в Україні. Сьогодні тут вже розуміють: для того, щоб розвивати свою економіку, потрібно об'єднуватися. А вже разом можна налагоджувати реалізацію сільськогосподарської продукції, і це буде справа, яка приносить прибуток. Об'єднавшись, можна одержати грант або фінансову підтримку інвестиційних фондів на розвиток бізнесу та придбати якісне дороге обладнання для переробки сировини. А, отже, буде створена додаткова вартість продукції.

«Це добре, що можна вивчити досвід інших громад. Навчальна поїздка на Тернопільщину дала практичне розуміння, на що звернути увагу та з чого починати, – вважає головний спеціаліст відділу економіки, муніципальних ініціатив, інвестицій та енергоменеджменту Коропської селищної ради Валентина Корольова. – Спершу, коли ми тільки починали вивчати питання створення кооперативів, то думали розвивати лише молочний напрямок. Але побачивши наочні приклади і пройшовши всі тренінги, розуміємо, що багатофункціональні кооперативи значно вигідніші».

Марія ПУЧИНЕЦЬ

Унікальні ікони від ніжинського майстра

ТАЛАНТ

19 ікон із зображенням святих створив власними руками майстер Григорій Василенко. Нині цю унікальну красу можна споглядати в Ніжинській центральній бібліотеці.

Вже не вперше різьбяр робить виставку, та цього разу його колекція поповнилася чотирма іконами, на яких зображені святі, котрі стосуються Ніжина: Григорій Кониський, Іоанн Тобольський, Георгій Кліца (Герміон) та Смарагда Ніжинська, яка була родом з села Марківці, що на Бобровиччині, але більшу частину свого життя провела у Ніжині та була ігуменею Введенського жіночого монастиря.

Кожна ікона створювалася протягом місяця і, зі слів майстра, має дуже сильну енергетику, Григорій Василенко щиро вірить, що Боже-створене благословення постійно присутнє з ним у роботі й додає йому сил і творчого натхнення.

Григорій Василенко

Дерев'яні шедеври ніжинського різьб'яра вражають своєю красою та витонченістю. Не маючи жодної професійної освіти в різьбярстві, він створив справді унікальні ікони.

Сніжана БОЖОК

Французький гвинтокрил для Ніжина

ОБНОВА

Днями Спеціальному авіаційному загону ДСНС України в Чернігівській області, який дислокується в Ніжині, урочисто передали два вертольоти H-225 Super Puma французької Airbus Helicopters вантажопідйомністю 11 тонн. Вони призначені для пошукової і рятувальних операцій, а також для охорони громадського порядку.

За словами командира Спеціального авіаційного загону Івана Коробки, гвинтокрили обладнані сучасними системами навігації і авто-

пілотом, завдяки якому авіамашина може самостійно рухатися за потрібним курсом і миттєво повідомляти про будь-яку перешкоду на шляху. «Більше того, гвинтокрил має систему, яка дозволяє зависати на висоті тридцять сантиметрів над землею. Це важливо, якщо потрібно, наприклад, швидко евакуювати людей, а місцевість не придатна для посадки, – наголосив командир.

Згідно з програмою створення єдиної системи авіаційної безпеки та цивільної оборони, в Україні мають доставити 55 гатателів гвинтокрилів,

Сніжана БОЖОК

Війна професора Луняка

СПОГАДИ

Побратими нарекли його «Професором». Такий позивний Євген Луняк заслужив неспроста. Чоловик має безпосередній стосунок до науки та викладацької діяльності. Він – доктор історичних наук, професор Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Тож боронити державу пішов, як то кажуть, прямо зі стін цього славновісного навчального закладу, добровольцем у 2014-му році. Потрапив до танкової бригади, від якої залежало життя легендарних захисників Донецького аеропорту. Завданням Євгена було доставляти українським «кіборгам» боєкомплект, харчі, медикаменти й вивозити з летища поранених. Робив він це, за словами командирів, досить професійно, як і годиться «Професору».

Викладач історії власним прикладом довів студентам, що не можна вивчати історію рідного краю пасивно – варто стати активним її творцем, бути в епіцентрі доленосних для Батьківщини подій, якщо цього вимагають час і почуття національної гідності.

Свою небайдужість до долі нації Євген проявив ще під час Революції гідності. Тоді після роботи він частенько поспішав на електричку, аби потрапити на майдан Незалежності і разом з небайдужими відстояти право України на європейське майбутнє.

«Тільки-но почалися заворушення в Криму, я пішов до військомату, там лишив свій номер телефону і попросив, щоб мені одразу зателефонували, коли розпочнеться війна. Як історик я розумію, що мирним шляхом вже не вирішиться. Окупант не насититься самим лише Кримом, – розповідає Євген Миколайович. – Дехто вважав, що професор на передовій – це нонсенс. Але я свого часу закінчив військову кафедру Дніпропетровського національного університету за спеціальністю «командир особового складу». Військового досвіду, звичайно, у мене не було. Стріляти вмів, нас готували у 90-х роках. Тоді армія роззавалувалась, і наші викладачі на військовій кафедрі не приходували, що ми останні, кого вони готують. Навіть віджартувувалися, що у випадку війни єдине, на що нам доведеться розраховувати, так це на гуманізм супротивника. Жарти жартами, а війна таки прийшла в нашу країну».

Іхали до Чугуєва – потрапили в Донецький аеропорт

У липні 2014 року одну з танкових рот батальйону було направлено під Луганськ. Хлопці постійно цікавилися у побратимів про ситуацію, яка там склалася. Адже вся п'ята танкова рота другого танкового батальйону, 1-ї окремої Гвардійської танкової бригади чекала, коли вже опиниться в АТО. Та солдатів постійно перекидали, готуючи до фронту. Спочатку були в Чернігівській, згодом у Полтавській, Сумській областях. «У вересні нам повідомили, що ми будемо

спрямовані у Харківську область для отримання нової техніки. 28 вересня 2014 року ми виїхали, як нам казали, до Чугуєва. Але за два дні опинилися на станції Чаплино Дніпропетровської області. Я сам виходець з Дніпропетровщини і чудово розумів, куди ми прямуємо. Втім, що буде далі – нікому не було відомо. У цей час бої за Донецький аеропорт були найбільш запеклими. 7 жовтня – день народження Путіна. Тож російсько-терористичні війська намагалися попри все захопити аеропорт, щоб зробити подарунок своєму лідеру. Так наша рота потрапила у вир тих подій. 4 жовтня ми зазнали перших втрат. Троє наших побратимів трагічно загинули в одному екіпажі».

3 побратимами

Володимир Кунденко, Станіслав Кривонос і Юрій Костюченко – всі з Чернігівщини. У їхній танк влучив снаряд – тіла були геть повнечені. Через суцільні обстріли дісталися до екіпажу змогли лише згодом.

«Наш командир Володимир Титарчук дістався танка, добивався, щоб забрати тіла загиблих... У результаті на Покрову сам потрапив під мінометний обстріл. Його тіло було повністю поцінене, бо він прийняв на себе весь удар, аби не зачепило тих, хто позаду, Володимира Івановича доставили в госпіталь. Ще дві доби лікарі боролися за його життя, але вранці 17 жовтня його серце зупинилося... Наш командир був справжнім Героєм. Завжди давав слушні поради, вболівав за кожного солдата. Щодня на Т-64 «кіборгам» довозив в аеропорт набой, на броні евакуював поранених, відганяв пострілами терористів від терміналів. Свого часу Іванович брав участь у миротворчих операціях країн Африки. Це людина з великої букви. Ми ініціювали назвати на його честь вулицю в Чернігові».

У кожного своя війна

Хлопці, які пройшли найгарячіші точки і день у день ходили по лезу на «нульових» по-

зиціях, неабияк обурювало ставлення тих псевдобійців, які війни в очі не бачили, сидючи далеко за межами фронту, і так само отримали посвідчення УБД і чванялися, які вони безстрашні.

«Пам'ятаю, як наші солдати по раці передали, що терміново потрібні снаряди. Йшов запеклий бій біля аеропорту, а боеприпаси закінчувалися. Ми з водієм на максимальній швидкості дісталися до тилового пункту управління. Він був десь за 30 кілометрів від фронту. Побачивши, що там зовсім інша ситуація, зрозуміли, що не всі їхали на фронт з однією метою, «Аватари» – так в армії називали подібних солдатів,

Євген Луняк

чимі малюнками, що надходили до нас на фронт. Це були не просто малюнки, в них була дитяча енергетика з силою-силенню ширих побажань миру й добра... І мало не в кожному листі звернення: «Солдате, нехай тебе Господь береже!». І Господь таки вберіг, Ми виїхали з того будинку в інше перелачне місце, і за пару тижнів туди влучили три снаряди. Міцну будівлю розгромило вщент, Уціліла лише одна кімната... Та, що була присвячена дитячим малюнкам. Це диво! Хоча ні, мабуть, дитяче побажання таки сильніше за криваву зброю ворога...».

Реальні історії історика-фронтовика

Євгеній Миколайович – науковець, який видав з десяток книжок. Майже всі на історичну тематику. Книга, над якою працює нині, теж історична. Присвячена війні. Її він пише не як кабінетний історик, а як очевидець подій.

«Не скажу, що знаю війну досконало, але я маю повне право про неї говорити. Натомість кабінетний історик, зазвичай, стоїть на певних позиціях – прославляючи чи знеславляючи. Але в кожній медаль є два боки. А отже, треба мати волю й на решті говорити і про добре, і про погане. Це найважлива книга в моєму житті, яку я пишу чотири роки, – зізнається професор Луняк. – У ній хочу загадати кожного бійця з нашої бригади. Це золоті хлопці. На жаль, чотирьох ми втратили, Євген Савенко пропав безвісти... Але кожна історія бійця заслуговує бути почутою, прочитаною. Діти, студенти мають право знати не відкориговану історію, а реальну...».

Рік на Євгена Миколайовича вдома чекали й молилися за його життя дружина, донька й син. Повернувшись у 2015-му, боєць запропонував своїй другій половинці поповнити родину.

«Я кажу дружині, мовляв, Яно, стільки хлопців загинуло... Давай дамо життя ще одному ангелятку, – усміхається мій співбесідник. – Так у 2016-му році у нас народилася Варварочка. Хрестив її Народний Герой України отець Сергій – волонтер від Бога. Йому вдавалося прориватися під час найтяжчих боїв до найгарячіших позицій. Солдати дивувалися, як у нього це виходить... Священослужитель раз-у-раз довозив найнеобхідніше, аби хлопці вистояли. Благословляв їх... і молився за кожного».

... Кажуть, людські долі чітко розписані в небесній канцелярії. Кожному визначена своя дорога, зійти з якої неможливо. Професор Євген Луняк щодня послішає до студентів, аби розповісти їм ще одну реальну історію. Вже незабаром ці оповіді двоверховому будинку в селі Тоненькому (Ясинуватський район, Донецька область, – Авт.). Пам'ятаю, як готувалися до Нового року і обклеїли всю стіну дитя-

якраз щось відсвяткували і навіть ходити не могли. Тож на наше прохання завантажити 120 ящиків снарядів ніхто не відреагував. Так за мінімальний проміжок часу ми вдвох з побратимом завантажили понад шість тонн снарядів, але тоді це не відбувалося, бо нашим бійцям терміново потрібна була допомога. Коли «розумники» розповідають,

Дитячі молитви вберегли життя

що не відчували страху на війні – не вірте, значить, вони просто там не були...».

Сила дитячого малюнка

Історій з фронту у професора дуже багато, від деяких кров у жилах холодне, а є такі, що пробірають до сліз. Але кожна – неоціненна цінність, береже їх не лише у щоденнику, який писав під час війни, а й глибоко в душі.

«Ми три місяці квартирували в гарному будинку в селі Тоненькому (Ясинуватський район, Донецька область, – Авт.). Пам'ятаю, як готувалися до Нового року і обклеїли всю стіну дитя-

Сніжана БОЖОК, фото автора та з архіву Євгена Луняка

UA: ПЕРШИЙ
06.00, 10.00 РІЗДВЯНІ БОГОСЛУЖІННЯ
08.00 М/с «Ведмідь-сусиди»
08.30 Х/ф «Пані Заїрочка»
13.05 Коштовна програма «Хор Пастіака»
13.55 Концертна програма «Коло мрій»
14.55 Х/ф «Святе сімейство»
18.55 Різдвяний концерт
20.00 Концертна програма
21.00, 23.30, 02.00, 05.00 Новини
21.25, 02.20 UA Спорт, Яскраві моменти року
21.45 Д/ф «Дивовижні міста світу»
22.50 Д/ф «Неповторна природа»
00.40 Телепродаж Тосо
02.40 Букголілки
03.10 Світло
03.40 «РадюДень»
04.30 Своя земля
05.25 Спільно

1+1
06.00, 19.30, 05.35 ТСН
06.55 «ШоуЮри»
11.10 Х/ф «Чудо»
19.00 М/ф «Льодовиковий період: Різдвяна пригода»
20.15 М/ф «Льодовиковий період - 2: глобальне потепління»
22.00 М/ф «Льодовиковий період»
23.40 Х/ф «Радник»
01.55 Х/ф «100 мільйонів євро»

Інтер
02.00 «Орел і Решка. Перезавантаження, Америка»
03.40 «Орел і Решка, Шопінг»
04.20, 18.00 «Стосується кожного»
05.50 Д/п «Час Різдва»
07.00 «Готуємо разом»
08.00 Д/п «Від Різдва до Хроцнення»
08.50 «Слово Предстоятеля»
09.00 «Пряма трансляція Різдвяного літургії»
11.10 Х/ф «Дванадцять місяців»
14.00 Х/ф «Неуважний»
15.50 Х/ф «Красуня на всю голову»
20.00 «Подорожі»
20.30 Т/с «Мерехвию доли»
22.30 Концерт «Алла Пугачова. Різдвяні зустрічі»
00.10 Х/ф «Казка про жінку та чоловіка»

ICTV
06.05 Скарб нації
06.15 Еврика!
06.25 Служба розшуку дітей
06.35 Факти
07.00, 00.40 Т/с «Марк+Наталка»
07.55, 19.10 Т/с «Панячки»
18.45 Факти. Вечір
22.50 Х/ф «Пес: Новорічне диво»
02.15 Секретний фронт

TK Україна
06.30, 19.00 Сьогодні
07.20 Зірковий шлях
10.00, 05.20 Реальна мистика
12.50 Т/с «Сестра у складі»
16.50, 20.00 Т/с «Поверни мене життя»
22.10 Т/с «Виноград»
01.55 Х/ф «В очікуванні кохання»
03.40 Х/ф «Мамина любов»

Новий Канал
03.00 Зона ночі
04.15 АБзац
10.00 Х/ф «Пастка для батьків»
08.45 Х/ф «Двоє: Яй моя тіль»
10.50 Х/ф «Дуже погані матусі»
12.50 Х/ф «Дуже погані матусі 2»
15.00 Х/ф «Титаник»
19.00 Х/ф «Змішані»
21.20 Х/ф «Оптом дешевше»
23.15 Х/ф «Оптом дешевше 2»
01.10 Х/ф «Великий Гетсбі»

СТБ
06.10, 17.45, 00.20 Т/с «Колі ми будемо»
08.05 Х/ф «Охоронці»
10.55 Х/ф «Кейт та Лео»
13.30 Х/ф «Брудні танці»
15.35 Містичні історії з Павлом Костиним 16+
17.30, 22.00 Вікна-Новини
19.05 Х-Фактор
22.20 Т/с «Тато напрокат»

НТН
05.15 «Паломництво на Сяту землю»
06.00 «Тисяча років на Афоні»
07.30 М/ф «Котигорошко»
07.45 М/ф «Енеїда»
09.00 Х/ф «Запорожці за Дунаєм»
11.00 Х/ф «Людина-оркестр»
12.40 Х/ф «Приборкувачка тигрів»
14.35 Х/ф «Вийти заміж за капітана»

16.20 Х/ф «Фанфан-тюльпан»
16.20 Х/ф «Червоні бабусі»
20.00 М/с «Людина-амфібія»
22.00 «Музикл «Сорочинський ярмарок на НТН»
23.50 «Музикл «Дуже новорічне кіно, або НН у музеї»
02.05 «Легенди бандитського Києва»
02.55 «Випадковий свідок»
03.10 «Речовий доказ»
03.50 «Правда життя. Професія»
04.50 «Top Shop»

Прямий
09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00 «Репортер» Новини
09.15, 10.15, 11.15, 12.15 «Ми всі...» з Кароліною Аштон і Павлом Роліником
13.15, 14.15, 15.15 «Деталі з Василісою Фроловою і Сергієм Дойком
16.10 «Кримінал» Підсумки року
17.00, 23.00 Марафон на Прямому
18.00, 19.00 «Эхо України» с Матвієм Гангольським
20.00 Різдвяний концерт
22.00 Інтерв'ю з Предстоятелем Православної Церкви України Єпіфанем

TET
06.00 TET Мультизамок
10.15 Х/ф «Історія вчорного кохання, або Полюшка»
12.30 Х/ф «Різдво К-ф»
14.10 Х/ф «Подарунок на Різдво»
15.50 М/ф «Зачарований будинок»
17.30 М/ф «Пташині пригоди»
19.00, 20.00 «Танка і Володька»
19.30, 20.30 «Одного разу під Палтавою»
22.00 Казки У Кіно
23.00 Казки У
00.00 Країна У
01.00 Панячка-селянка
02.00 Теорія зради
02.50 БарДік
03.40 Віталька
05.50 Корисні підказки

K1
06.30 «TOP SHOP»
07.40 М/с «Каспер»
08.30 М/ф «Барбі у Різдвяній колядці»
10.00 М/ф «Всі пси потрапляють в рай»
11.30 Х/ф «Подорож до Різдвяної зірки»
12.00, 21.10 «Орел і Решка. Навколо світу»
15.40 «Вірю не Вірю»
18.40 М/ф «Земля до початку часу»
19.50 М/ф «Земля до початку часу 2: у Великій долині»
23.10 «Орел і Решка. Рай та пекло 2»
00.10 Х/ф «Червоцня»
02.10 «Бійцький клуб»
02.50 «Нічне життя»

2+2
06.30 М/ф
08.00 «Він, вона і телевізор-3»
11.00 «Забулений світ»
17.00 Х/ф «Конан-варвар»
19.25 Х/ф «Конан-руйнівник»
21.25, 23.15 Т/с «Кістки-4»
01.05 «Секретні файли»
02.00 «Облом.ІА.»
02.40 «Цілок таємно-2016»

Мега
06.00 Бандитська Одеса
07.00, 00.40 Містична Україна
07.50, 18.30 Там, де нас нема
08.50 Історія українських земель
09.35 Фантастичні історії
10.35 Виришальні битви 2 світової
12.35 Як працюють машини
15.35 Сироти дикої природи
17.05 Природа сьогодні
17.35 Битва рибалок
20.20 Історія Києва
21.10 Планета динозаврів
01.30 Україна: забута історія

Київ
06.35 «Мультиландія»
06.50 Х/ф «Людська підлість»
09.30 «Ківи музика»
10.00 «Телемаркет»
13.00 «День у мегалополі»
15.10 «Дика прогулянка»
15.35 «Українське шоу М.Поплавського «Яутебе один-секунда збиває»»
17.10, 02.10 «Темниці королівської збівачки»
17.55 «Солов'їний концерт Олександра Злотника «Мелодії життя»»
21.00, 23.00, 01.45, 02.55 «Столичні телевізійні новини»
21.25 Х/ф «Мистецтво кохати»
22.55 «Українська Національна Історія»
23.25 «Терор у лісі»
00.05 Х/ф «Голгофа»
03.20 «Життєві історії»

5 канал
06.00, 09.45, 21.40 Час-Тіме
06.30, 08.35 Огляд преси
06.50, 17.00 Час новин. Київ
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 21.00, 00.00, 01.00, 02.00, 03.00, 04.00, 05.00 Час новин
07.10, 08.10, 21.25, 00.15 Актуально: Економіка, Політика, Соціум
07.15, 15.25 Погода в Україні
07.30 Фінансовий тиждень
07.55, 08.55, 09.40, 10.55, 13.55, 14.55, 17.55, 00.30, 01.10 Погода на курортах
08.15 Про військ
09.25, 17.45 Час громади
09.00 Час: Підсумки тижня
11.10 Вибір року 2018 1 ч.
12.10 Вибір року 2018 2 ч.
13.10 Вибір року 2018 3 ч.
14.10 «Ківи музика»
15.30 «За Чай.соп»
16.10 Різдвяний концерт Ірина Федішин 1 ч.
17.10 Різдвяний концерт Ірина Федішин 2 ч.
18.15 Різдвяний концерт Ірина Федішин 3 ч.
19.30 Різдвяний час
22.00 Queen Hungarian Rhapsody Live In Budapest. 1 ч.
23.00 Queen Hungarian Rhapsody Live In Budapest. 2 ч.
00.40 Хроніка дня
01.15, 04.35, 05.15, 05.40 Машинна часу
02.10 Нові Герои Донбасу
03.15 Кіно з Я. Соколову
04.10 Феєрія мандрів

KPT
06.00, 13.25, 16.55, 19.00, 21.25 «Попури»
06.10, 07.00 «Funny Kids»
06.20, 08.00, 10.50 «Батьківські поради»
06.30, 07.45, 08.10, 10.10, 13.10, 16.45, 05.30 «Повернення кота Сметанкіна»
07.10 «Православний календар»
07.15, 10.20 «Смачні історії»
08.50 Х/ф «Бороніж по парку»
11.00, 22.00 «Соната»
12.45, 19.10, 21.35 «Фестивали планет»
13.30, 01.45 Х/ф «Пригоди кукарчика»
15.00, 00.00 Х/ф «Будинок шкереберть»
17.00 «Кохтовності»
19.40 Х/ф «Країна розваг»
03.15 «Три кольори часу»
03.40 «Архіви історії»
04.05 «Під знаком Нобеля»
04.30 «Пощук істини»

Новий Чернігів
04.00 Погода в місті
04.05 Х/ф
05.10 Меломан
05.40 Культура-ревіо
06.00, 07.00, 19.00 Факт
06.25 Меломан за 6. 12 Тосенко
16.45 Мульти-бульки. Весела новорічна подорож, 8с
15.50 Шаргалка. Яликівський дзвіночок
18.05 Ескупал
18.25 Мульти-бульки. Весела новорічна подорож, 7с
18.50 Жінка року. Ольга Відковська
19.10 Напросились, реклама
19.20 Книжка України

UA: Чернігів
07.00, 09.30 Енеїда
08.00 Ранок
10.00 Хто в доми хазяїн
10.30, 19.20 Неповторна природа
11.00, 14.10, 17.55, 17.45 Wise Cow. 100 років мистецтва
11.30 Розскренена історія
12.30 Дешевий відпочинок
13.00 Казки, перекази часом
14.20, 16.30 НеоСцена
15.00 Незвіданими шляхами
15.50 Українська читанка
16.00 Ціково.com
17.15 Разом
18.10 Т.с. «Гіляза»
18.50 Лайфхак українською
19.45 В Україні
20.30 Темниці паводного світу
21.00 Спільна доля
22.00 Двоєклісні хроніки
22.30 Спільно

UA: ПЕРШИЙ
06.00 Д/ф «Світ дикої природи»
06.30 Д/ф «Спільні таєвни»
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.30, 02.00, 05.00 Новини
07.10 Додолки
07.35 М/с «Тачки проти»
08.10 Хто в доми хазяїн?
08.40 Лайфхак українською
09.10 Д/ф «Бюджетний відпочинок»
09.40 Т/с «Еліза»
11.30 Д/ф «Аромати Колумбії»
12.00 Д/ф «Смак сиру»
12.30 Енеїда
13.15, 14.30, 04.10 «РадюДень»
13.40, 19.00, 05.25 Спільно
14.05 Д/с «Велике фотополовання Дага Гарднера»
15.20 Д/ф «Гаряча Вельвет»
16.55 UA: Фольк
18.20, 02.35 Тема дня
19.30 Д/ф «Мегалополіс»
20.00 Д/ф «Ігри імператорів»
21.25, 02.10 UA Спорт
21.40 Д/с «Дивовижні міста світу»
22.50 Шахтарська змінна
00.00 Телепродаж Тосо
03.10 Світло
04.30 Своя земля

1+1
06.30, 07.10, 08.10, 09.10 «Сніданок з 1+1»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30, 05.35 ТСН
09.30, 11.20, 12.20 «Одруження наоспіл»
13.10 «Міняю жінку»
14.45 «Смієшні мелодрами»
15.45 Т/с «Між чуже життя»
17.10 Т/с «Величне століття. Нова володарка»
20.15 М/ф «Льодовиковий період - 3. Ера динозаврів»
22.00 М/ф «Льодовиковий період - 2: глобальне потепління»
23.50 Х/ф «Чудо»

Інтер
02.00, 04.25, 20.00 «Подорожі»
02.30 «Орел і Решка, Шопінг»
03.45, 18.00 «Стосується кожного»
04.55 «Top Shop»
05.25, 22.20 «Свідство вели... з Леонідом Каневським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00 «Новини»
10.10, 08.10, 09.20 Ранок з Інтером
09.50 Х/ф «Макс»
12.25 Х/ф «007: Доктор Ноу»
14.50, 15.45, 16.45, 01.05 «Речодок»
17.40 Новини
20.30 Т/с «Мерехвию доли»
00.10 Х/ф «Я - охоронець. Кілер до ювілею»

ICTV
04.35 Скарб нації
04.45 Еврика!
06.35 Факти
09.25 «Лай Лай»
05.20 Я знав!
06.00, 00.50 Т/с «Марк+Наталка»
06.50 Т/с «Вністні»
11.00 Т/с «Біблотекари»
13.35 Х/ф «Ной»
16.10 Х/ф «Сім'янин»
17.40 Новини
18.45 Факти. Вечір
19.20 Надзвичайні новини
20.05 Х/ф «Нестримні»
22.00 Дизель-шоу 12+
02.30 Кетч-шоу «На Троцько» 16+
02.55 Вихити з Голицмо
03.40 Секретний фронт

TK Україна
06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні
09.30, 03.20 Зірковий шлях
11.20, 04.40 Реальна мистика
13.20, 15.30 Т/с «Черговий лікар»
16.00 Історія одного злочину 16+
18.00 Т/с «Тасмичи»
21.50 «Говорити Україна»
21.00 Т/с «Між любов'ю та ненавистю»
23.30, 02.00 Т/с «20 років без кохання»
01.30 Телемагазин

Новий Канал
03.35 Служба розшуку дітей
03.40, 01.30 Зона ночі
05.05 АБзац
06.59, 09.05 Kids time
07.50 М/ф «Веселі Німки»
10.10 Ківи врань та вночі 16+
17.05 Супергерці 12+
19.00 Хто звернух? 12+
21.00 Варьяти 12+
22.30 Х/ф «Школа Авалон»
00.30 Т/с «Гра престолів»

СТБ
06.05, 17.45, 00.15 Т/с «Колі ми будемо»
08.30 Хата на тата 12+
11.15 Х/ф «Червуча Сью»
13.35 Х/ф «Ласкаво просимо, або Сусідами вхід заборонено»
15.35 Містичні історії з Павлом Костиним 16+
17.20 «Якіе життя»
17.50 Х/ф «Везименний король»
20.50 «Ситуація»

НТН
05.50 Х/ф «Кохання, кохання, кохання»
08.45 Х/ф «Дім у якому я живу»
10.30 Х/ф «Фанфан-тюльпан»
12.30, 16.30, 19.00, 23.15, 02.25 «Свідок»
12.50 Т/с «Кулагін та партнери»
14.50, 16.50, 03.05 «Речовий доказ»
19.30 Т/с «Коломбо»
21.00 «Легенди карного розшуку»
23.45 Т/с «Перетинуючі межі»
01.35 «Легенди бандитського Києва»
02.55 «Випадковий свідок»
03.45 «Правда життя. Професія»
04.45 «Top Shop»

Прямий
06.00, 07.15, 08.15 «Новий день» з Анатолієм Анатолічем, Юлією Шпачинською та Таллою Калагай
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.45 «Репортер» Новини
09.15, 10.15, 11.15 «Ми всі...» з Кароліною Аштон і Павлом Роліником
12.00 «Полудень» з Юлією Литвиненко
13.15, 14.15, 15.15 «Деталі з Василісою Фроловою і Сергієм Дойком»
16.15 «Кримінал» зі Славою Вардаро
17.00 «Ситуація» з Тарасом Березовцем та Мариною Леончук
18.10 «Эхо України» с Матвієм Гангольським
20.00 «Прямий ефір» з Світланою Орловською та Миколою Вереснем
22.00 «Підсумки» з Євгенієм Киселювим
23.30 «MEM»

TET
06.00 TET Мультизамок
09.25 Х/ф «Червона шапочка»
10.30 Х/ф «У кожного Різдва своя історія»
12.00 М/ф «Пташині пригоди»
13.30 Рятівники
16.15 Віталька. Новий рік
17.30 М/ф «Замбезія»
19.00, 20.00, 21.00 «Одного разу під Палтавою»
19.30, 20.30 «Танка і Володька»
22.00 Казки У Кіно
23.00 Казки У
00.00 Панячка-селянка
02.00 Теорія зради
02.50 БарДік
03.40 Віталька
05.50 Корисні підказки

K1
06.30 «TOP SHOP»
07.40 М/с «Каспер»
09.25 «Лай Лай»
09.00 М/ф «Барбі: Принцеса і Жабрачка»
10.35 Х/ф «12 Різдвяних бажань»
12.15 Т/с «Пригоди Геркулеса»
14.00, 21.10 «Орел і Решка. Навколо світу»
17.40 Т/с «Доктор Хаус»
23.10 «Орел і Решка, Шопінг»
01.45 «Нічне життя»

2+2
06.00 М/ф
08.00 Т/с «Атлантиді»
10.45 «Забулений світ»
12.50 «Помета природи (16+)»
13.15 Х/ф «Великий переполюх у Малому Китаї»
15.15 Х/ф «Ерагон»
17.15 «Забулений світ»
18.15 «Спецкор»
18.50 Джек ДА 2018
19.25 Т/с «Ментальні війни. Харків»
21.35, 23.20 Т/с «Кістки-4»
01.00 «Секретні файли»
01.55 «Облом.ІА.»
05.05 Т/с «Вулчине правосуддя»

Мега
06.00 Бандитський Київ
07.30, 13.40 Правда життя
08.40 Сироти дикої природи
09.40, 17.45 Шалена подорож
10.35 Скелітк
11.35 Місця сили
12.30, 19.40 Речовий доказ
14.50, 23.40 Виришальні битви 2 світової
15.50, 21.45 Битва рибалок
16.45, 22.40 Життя
18.40, 20.50 Фантастичні історії
00.40 Містична Україна
02.20 Ролан Биков
03.05 Володимир Івакоєв
03.55 Професія - альфонс
04.45 Брама часу

Київ
08.00 Х/ф «Мистецтво кохати»
09.30 «Ківи музика»
10.00 «Телемаркет»
13.00 «День у мегалополі»
15.10, 23.25 Х/ф «Темниці Марго»
17.20 «Якіе життя»
17.50 Х/ф «Везименний король»
20.50 «Ситуація»

21.00, 23.00, 01.30 «Столичні телевізійні новини»
21.25, 01.55 «Тіхоокеанська війна в кольорі»
22.15, 02.40 «Терор у лісі»
22.55 «Українська Національна Лотерея»
03.20 «Життєві історії»
06.05 «Мультиландія»

5 канал
06.00, 09.45, 21.40 Час-Тіме
06.30 Огляд преси
06.50, 17.00 Час новин. Київ
07.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00, 00.00, 01.00, 02.00, 03.00, 04.00, 05.00 Час новин
07.15, 18.00, 21.25, 00.15 Актуально: Економіка, Політика, Соціум
07.20, 12.25, 15.25, 18.15, 23.55 Погода в Україні
07.30 Код успіху
07.50 Бувальний стандарт
08.55, 08.55, 09.40, 10.55, 13.55, 14.55, 16.55, 17.55, 22.55, 00.30, 01.10 Погода на курортах

08.25 Агроекран
09.25, 17.45 Час громади
10.10, 11.10, 12.30 Трансляції суспільно-політичних подій
13.05, 22.00 БлогТосо
14.10, 15.30, 16.10 Інформаційний день
17.10, 18.20, 19.25 Інформаційний вечір
19.50 Дзеркало історії
23.10 «За Чай.соп»
00.40 Хроніка дня
01.10, 04.35, 05.15, 05.40 Машинна часу
02.10 Нові Герои Донбасу
03.15 Кіно з Я. Соколову
04.10 Феєрія мандрів

KPT
06.00, 10.10, 19.00 «Попури»
06.10, 07.00, 16.00, 02.30 «Funny Kids»
06.20, 08.00, 10.50 «Батьківські поради»
06.30, 07.45, 08.10, 10.20, 13.15, 16.10, 05.30 «Повернення кота Сметанкіна»
07.10 «Православний календар»
07.15, 16.30 «Смачні історії»
08.50 «Два дзвони»
11.00, 13.30, 22.00 «Соната»
12.45, 19.10, 21.35 «Фестивали планет»
17.00 «Кохтовності»
19.40 Х/ф «Душевна кухня»
21.20, 01.45 «Попутчик»
00.00 Х/ф «Країна розваг»
02.40, 04.05 «Три кольори часу»
02.55 «Під знаком Нобеля»
03.20 «Для маленької компанії»
03.40 «Архіви історії»
04.35 «Пощук істини»

Новий Чернігів
06.30 Погода в місті
04.05 Х/ф
05.10 Меломан
05.40 Містечко
06.00, 19.00 Факт
06.10 Книжка України
07.00 Факт погоди
07.10 Жінка року. Ольга Відковська
07.20 Ескупал
07.50 Шаргалка. Яликівський дзвіночок
07.55, 15.55 Потягуськи
15.00, 18.00, 19.55 Факт дня
15.05 Погада в домі
15.10 «Дизутратський корпус. Новорічна»
15.20 Чмпіон
15.40 Жінка року. Весела новорічна подорож, 3с
15.50 Шаргалка. Хлопавка
18.05 Жінка року 1 ч.
18.30 Мульти-бульки. Весела новорічна подорож, 10с
18.35 Будмайданчик. Святкова постор
18.45 Напросились, Луценко
19.10 Жінка року 2 ч.
19.40 Невдомий Чернігів. повтор

UA: Чернігів
07.00, 07.35, 08.05, 08.35 Ранок
07.30, 08.00, 08.00, 03.30, 13.30, 17.00, 19.00, 20.30 Новини
09.00 Дешевий відпочинок
09.30, 13.00 Енеїда
10.00, 13.40, 19.20, 21.55 Тема дня
11.00, 15.00 Неповторна природа
11.00, 17.45 Wise Cow. 100 років історії
11.30 Розскренена історія
12.30 Д/ф «Після першої розстріли». 1 с.
14.10 РадюДень «Модуль знань»
15.30 Темниці паводного світу
16.00 РадюДень «Життя+»
17.15 Спільно
18.10 Т.с. «Гіляза»
19.45 Разом
20.15 Лайфхак українською
20.50 Своя земля
21.20 Шахтарська змінна
22.25 В Україні

UA: ПЕРШИЙ

06.00 Діц «Світ дикої природи»
07.30 Діц «Спільноті тварин»
09.10 Діц «Бюджетний відпочинок»
15.00, 18.00, 21.00, 23.30, 02.00, 05.00 Новини
07.10 Додолки
07.35 М/с «Тачки проти»
08.10 Хто в домі хазяїн?
08.40 Лайфхак українською
09.10 Діц «Бюджетний відпочинок»
09.40 Т/с «Еліза»
11.30 Діц «Аромати Греції»
12.30 Енеїда
13.15, 04.10 «РадіоДень»
13.40, 05.25 Спільно
14.05 Діц «Велике фотополов'яння Дага Гарднера»
14.30 52 аспекти
14.30 Діц «Галерея Велвет»
16.55 Сильна доля
18.20, 02.35 Тема дня
19.00, 04.30 Своя земля
19.30 Діц «Мегаполіс»
20.00 Діц «Інтерв'ю з артистами»
21.25, 02.20 UA Спорт
21.40 Діц «Дивовижні міста світу»
22.50 Шахтарська зміна
00.00 Телепродаж Тусо
03.10 Сайто

1+1
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30, 05.35 ТСН
06.30, 07.10, 08.10, 09.10 «Сніданок з 1+1»
09.30, 11.20, 12.20 «Одруження наопаки»
13.10 «Міняю жінку»
14.45 «Сімейні мелодрами»
15.45 Т/с «Мое чуже життя»
17.10 Т/с «Величне століття. Нова володарка»
20.15 М/ф «Льодовиковий період 4: Континентальний дрейф»
22.00 М/ф «Льодовиковий період -3. Ера динозаврів»
23.45 Х/ф «Чудо»

Інтер
02.00, 04.25, 20.00 «Подорожчів»
02.30 «Орел і Решка. Шопінг»
03.45, 18.00 «Стосується кожного»
04.55 «Top Shop»
05.25, 22.20 «Слідство вели... з Леонідом Каневським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з Інтером»
10.00 Х/ф «Макс 2: Герой Білого Дому»
12.25 Х/ф «007: Із Росії з любов'ю»
14.50, 15.45, 16.45, 01.05 «Рендж»
20.30 Т/с «Мереживо долі»
00.15 Т/с «Я - охоронець. Кілер до ювілею»

ІСТV
05.15 Скарб нації
05.25 Еврика!
05.30 Служба розшуку дітей
05.35 Студія Вашингтон
05.40 Факти
06.05, 00.45 Т/с «Марк+Наталка»
07.00 Т/с «Вічність»
12.00 Т/с «Бібліотекар»
15.00 Х/ф «Катині Брjos і Ллойд проти ЦРУ»
16.50 Х/ф «Нестримні-2»
18.45 Факти. Вечір
19.20 Надзвичайні новини
20.05 Х/ф «Нестримні-2»
22.00 Дизель-шоу 12+
02.30 Скотч-шоу «На трьох» 16+
02.50 Виходи з Голтсом
03.40 Секретний фронт

ТК Україна
06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні
09.30, 04.10 Зірковий шлях
11.20, 04.40 Реальна містика
13.20, 15.30 Т/с «Черговий лікар»
16.00 Історія одного злочинцю 16+
18.00 Т/с «Тасмачи»
19.50 «Говорить Україна»
21.00 Т/с «Між любов'ю та ненавистю»
23.30, 02.00 Т/с «20 років без кохання»
01.30 Телемагазин

Новий Канал
03.00, 02.25 Зона ночі
04.30 Абзац
26.24, 08.24 Kids Time
06.25 М/ф «Веселі ніжки 2»
08.25 Т/с «Меліса та Дюк»
11.00 Х/ф «Пісню для привида»
13.00 Х/ф «Школа Авалон»
15.00 Х/ф «Хроніки Нарії: Володар зорі»
17.10 Суперінтуїція 12+
19.00 Хто зверну? 12+
21.00 Варяги 12+
22.45 Х/ф «Місія Даугфайр»
01.15 Т/с «Гра престолів»
02.20 Служба розшуку дітей

СТБ
06.05, 17.45, 00.10 Т/с «Коли ми вдома?»
07.55 Холостяк 12+
15.35 Містичні історії з Павлом Костяциним 16+

17.30, 22.00 Вікна-Новини
19.00 Х-Фактор
22.20 Х/ф «Доглядальниця»
НТН
05.45, 12.50 Т/с «Кулагін та партнери»
06.45 Х/ф «Кому вгору, кому вниз»
08.30 Ранковий «Свідо»
09.00 Х/ф «Нічний патруль»
11.00, 19.30 Т/с «Коломбо»
12.30, 16.30, 19.00, 23.15, 02.40 «Свідо»
14.30, 16.50, 03.25 «Речовий доказ»
21.35 «Легенди карного розшуку»
23.45 Т/с «Перетинаючи межу»
01.50 «Легенди бандитського Києва»
03.10 «Винадковий свідок»
03.45 «Правда життя. Професії»
04.45 «Top Shop»

Прямий
06.00, 07.15, 08.15 «Новий день» з Анатолієм Анатолієм, Юлією Шпанчиною та Талюю Калатай
07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.45 «Репортер» Новини
09.15, 10.15, 11.15 «Ми всі...» з Кароліною Аштон і Павлом Ролічником
12.00 «Полудень» з Юлією Литвиненко
13.15, 14.15, 15.15 «Деталі» з Василісою Фроловою і Сергієм Дойком
16.15 «Кримінал» зі Славою Вардео
17.00 «Ситуація» з Тарасом Березовцем та Мариною Леончук
18.10 «Ехо України» с Матвієм Ганяпольським
20.00 «Прямий ефір» зі Світланою Орловською та Миколою Вереснем
22.00 «Підсумки» з Євгенієм Кисельовим
23.30 «MEM»

ТЕТ
06.00 ТЕТ Мультиранок
09.25 Х/ф «Ряздо К-9»
11.00 Х/ф «Соттатні туфельки»
12.00 М/ф «Замісць»
13.30 Рятівники
16.15 Втілка. Новий рік
17.30 М/ф «Пташиний ульот»
19.00, 20.00, 21.00 Одного разу під Полтавою
19.30, 20.00 Танька і Володька
22.00 Казки У Кіно
23.00 Казки У
00.00 Країна У
01.00 Панянка-селянка
02.00 Теорія зради
02.50 БарДак
03.40 «Паркижанка»
05.50 Корисні підказки

K1
06.30 «TOP SHOP»
07.40 М/с «Каспер»
08.10 М/с «Тасма на службі Санта-Клауса»
08.30 М/ф «Барбі в ролі принцеси острова»
10.10 Т/с «Пригоди Геркулеса»
14.35, 21.10 «Орел і Решка. На-віоло світу»
17.40 Т/с «Доктор Хаус»
23.10 «Орел і Решка. Рай та пекло 2»
00.10 «Орел і Решка. Шопінг»
02.10 «Нічне життя»
2+2
06.00 «Казка з татом-3»
06.25 Т/с «Атлантида»
09.35, 18.15 «Спецкор»
10.15, 18.50 ДжекДіА2018
10.55 «Забулений світ»
12.00 Х/ф «Король Артур і лицарі круглого столу»
13.35 Х/ф «В-м-я короля-2»
15.25 Х/ф «В-м-я короля-3»
17.10 «Забулений світ»
19.25, 20.30 Т/с «Ментівські війни. Харків»
21.40, 23.25 Т/с «Кістки-4»
01.05 «Секретні файли»
02.00 «Облом.ІА.»
05.05 Т/с «Вулиці правосуддя»

Мега
06.00 Бандитська Одеса
07.45, 13.50 Правда життя
08.50 Сироти дикої природи
09.50, 17.45 Шалена подорож
10.45 Секстипт
11.45 Місія сили
12.40, 19.40 Речовий доказ
14.50, 23.40 Віршальні битви 2 світової
15.50 Вільнолюбні рибалки
16.45, 22.40 Життя
18.40 Фантастичні історії. Піраміди
20.50 Фантастичні історії. Піраміди
21.50 Битва рибалок
02.40 Містична Україна
02.20 Тасмачи кримінального світу

Київ
06.35 Х/ф «Безіменний король»
09.30 «Київ музика»
10.00 «Телемаркет»
13.10 «День у мегаполісі»
15.10, 23.25 Х/ф «Якщо я брешу, це правда»
17.00, 21.25, 01.30 «Тихоокеанська війна в кольорі»

18.00 Х/ф «Благородне серце»
20.50 «Ситуація»
21.00, 23.00, 01.05, 02.55 «Столиці телевізійних новин»
22.15, 02.15 «Терор у лісі»
22.55 «Українська Національна Лотерея»
03.20 «Життєві історії»
06.05 «Мультиянді»
5 канал
06.00, 09.45, 21.40 Час-Тіме
06.30, 08.35 Огляд преси
06.45, 08.00, 17.00 Час новин, Київ

07.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00, 00.00, 01.00, 02.00, 03.00, 04.00, 05.00 Час новин
07.10, 08.10, 21.25, 00.10 Актуально: Економіка, Політика, Соціум
07.15, 12.25, 15.25, 18.15, 23.55 Погода в Україні
07.25 Драйв
07.30 Медекспертиза
07.55, 08.55, 09.40, 10.55, 13.55, 14.55, 16.55, 17.55, 22.55, 00.30, 01.10 Погода на курортах

08.15 Поліг
09.25, 17.45 Час громади
10.10, 11.10, 12.30 Трансляції суспільно-політичних подій
13.05 Поліграф
14.10, 15.30, 16.10 Інформаційний день
17.10, 18.20, 19.25 Інформаційний вечір
19.50 Дзеркало історії
22.00 БлолПост
23.10 «3a.nai.com»
00.10 Хроніка дня
01.45, 04.35, 05.15, 05.40 Машина часу
02.10 Нові Герої Донбасу
03.15 Кіно з Я. Соколово
04.10 Феврія мандрів

KPT
06.00, 10.00, 19.00, 21.35 «Світ дикої природи»
06.10, 07.00, 16.00, 05.15 «Finnly Kids»
06.20, 08.00, 10.50 «Батьківські поради»
06.30, 07.45, 08.10, 10.10, 13.15, 16.10, 05.30 «Повітряна куля Сметанкіна»
07.10 «Повітряний календар»
07.15, 16.30, 21.10 «Смачні історії»
08.30 «Для всієї родини»
11.00, 13.30, 22.00 «Соната»
12.45, 19.10 «Фестивали планет»
17.00 «Колітовність»
18.40 Х/ф «Паркижанка»
21.45 «Полупчик»
00.00 Х/ф «Душевна кухня»
01.40, 03.50 «Під знаком Нобеля»
02.05 «Пошук істини»
03.00, 04.50 «Три кольори часу»
03.25 «Архиви історії»
04.15 «Моя професія»

Новий Чернігів
04.00 Погода в місті
04.05 Х/ф
05.10 Меломан
05.35 Моя колекція
05.45 Архів душі
06.00, 07.00, 19.00 Факт
06.15 Невидимий Чернігів повтор
06.30 Жінка року 1 ч.
07.10 Жінка року 2 ч.
07.40 Напросились. Луценко
07.55, 15.55 Потягуськи
15.00, 18.00, 19.55 Факт дня
15.05 Погода в домі
15.10 Бувати вданими. Святкова будівля

15.20 Культур-ревю, Коза архів
15.35, 19.45 Жінка року
15.45 Мульти-бульки, Весела новорічна подорож, 10с
15.50 Сама вдома, 22 святкова
18.05 Серед тижня астролог
18.30 Мульти-бульки, Весела новорічна подорож, 9с
18.35 Сама вдома, нова 24
18.45 Містечко
19.20 Імпреза

UA: Чернігів
07.00, 07.35, 08.05, 08.35 Ранок
07.30, 08.00, 08.30, 13.30, 17.00, 19.00, 20.30 Новини
09.00 Дешевий відпочинок
09.30, 13.00 Енеїда
10.00, 13.40, 19.20, 21.55 Тема дня
10.30, 15.00 Неповторна природа
11.00, 17.35 Wise Cow. 100 років містечтва
11.30 Розсекречена історія
12.30 Д.ф. «Після прем'єри розстріл», 2с.
14.10 Радіодень «Модуль знань»
15.30 Наші гроші
16.00 Радіодень «Життя»
16.30 КіноWall
17.15 Своя земля
18.10 Т.с. «Еліза»
19.45 Бухголки
20.15 Лайфхак українською
20.50 Наші гроші
21.20 Складна розмова
22.25 Плічч-пліч

06.00 Діц «Світ дикої природи»
06.30 Діц «Спільноті тварин»
07.00, 08.00, 09.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.30, 02.00, 05.00 Новини
07.10 Додолки
07.35 М/с «Тачки проти»
08.10 Хто в домі хазяїн?
08.40 Лайфхак українською
09.10 Діц «Бюджетний відпочинок»
09.40 Т/с «Еліза»
11.30 Діц «Аромати Греції»
12.30 Енеїда
13.15, 14.30 «РадіоДень»
13.40, 05.25 Спільно
14.05 Діц «Велике фотополов'яння Дага Гарднера»
14.30 52 аспекти
14.30 Діц «Галерея Велвет»
16.55 Сильна доля
18.20, 02.35 Тема дня
19.00, 04.30 Своя земля
19.30 Діц «Мегаполіс»
20.00 Діц «Інтерв'ю з артистами»
21.25, 02.20 UA Спорт
21.40 Діц «Дивовижні міста світу»
22.50 Шахтарська зміна
00.00 Телепродаж Тусо
04.30 Своя земля

UA: ПЕРШИЙ

06.00 Діц «Світ дикої природи»
06.30 Діц «Спільноті тварин»
07.00, 08.00, 09.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.30, 02.00, 05.00 Новини
07.10 Додолки
07.35 М/с «Тачки проти»
08.10 Хто в домі хазяїн?
08.40 Лайфхак українською
09.10 Діц «Бюджетний відпочинок»
09.40 Т/с «Еліза»
11.30 Діц «Аромати Греції»
12.30 Енеїда
13.15, 14.30 «РадіоДень»
13.40, 05.25 Спільно
14.05 Діц «Велике фотополов'яння Дага Гарднера»
14.30 52 аспекти
14.30 Діц «Галерея Велвет»
16.55 Сильна доля
18.20, 02.35 Тема дня
19.00, 04.30 Своя земля
19.30 Діц «Мегаполіс»
20.00 Діц «Інтерв'ю з артистами»
21.25, 04.05 UA Спорт
21.40 Діц «Дивовижні міста світу»
22.50 Шахтарська зміна
00.00 Телепродаж Тусо
04.30 Своя земля

1+1
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30, 05.35 ТСН
06.30, 07.10, 08.10, 09.10 «Сніданок з 1+1»
09.30, 11.20, 12.20 «Одруження наопаки»
13.10 «Міняю жінку»
14.45 «Сімейні мелодрами»
15.45 Т/с «Мое чуже життя»
17.10 Т/с «Величне століття. Нова володарка»
20.15 М/ф «Льодовиковий період 5. Курс на зтигнення»
22.00 М/ф «Льодовиковий період. Велкодний спец!»
22.20 М/ф «Льодовиковий період 4: Континентальний дрейф»
00.05 Х/ф «Порочні ігри»
02.00 Х/ф «Чорне Ряздо»

Інтер
02.00, 04.25, 20.00 «Подорожчів»
02.30 «Орел і Решка. Шопінг»
03.45, 18.00 «Стосується кожного»
04.55 «Top Shop»
05.25, 22.20 «Слідство вели... з Леонідом Каневським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з Інтером»
10.00 Х/ф «Майно з хвостом»
12.25 Х/ф «007: Голфінгер»
14.50, 15.45, 16.45, 01.10 «Рендж»
20.30 Т/с «Мереживо долі»
00.10 Т/с «Я - охоронець. Кілер до ювілею»

ІСТV
05.15 Скарб нації
05.25 Еврика!
05.30 Студія Вашингтон
05.35 Факти
06.00 Т/с «Вічність»
11.50 Т/с «Бібліотекар»
15.05 Х/ф «Подвійні неприємності»
20.05 Х/ф «Нестримні-2»
18.45 Факти. Вечір
19.15 Надзвичайні новини
20.05 Х/ф «Нестримні-2»
22.30 Дизель-шоу 12+
01.05 Т/с «Марк+Наталка»
02.00 Секретний фронт

TK Україна
06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні
09.30, 04.15 Зірковий шлях
11.20, 04.40 Реальна містика
13.20, 15.30 Т/с «Черговий лікар»
16.00 Історія одного злочинцю 16+
18.00 Т/с «Тасмачи»
21.00 Т/с «Між любов'ю та ненавистю»
23.30 СВБ з ФСБ
00.35, 02.05 Т/с «20 років без кохання»
01.35 Телемагазин

Новий Канал
03.00, 02.05 Зона ночі
04.25 Абзац
06.19, 07.59 Kids Time
08.20 М/ф «Зачарований принц»
09.00 Т/с «Меліса та Дюк»
10.50 Х/ф «Місія Даугфайр»
13.20 Х/ф «Черговий тато»
15.00 Х/ф «Ну що, приїхали?»
17.00 Суперінтуїція 12+
19.00 Хто зверну? 12+
21.00 Варяги 12+
23.00 Х/ф «Тернер і Чун»
01.00 Т/с «Гра престолів»
02.00 Служба розшуку дітей

СТБ
05.50, 17.45, 00.10 Т/с «Коли ми вдома?»
07.55 Холостяк 12+
15.35 Містичні історії з Павлом Костяциним 16+

UA: ПЕРШИЙ

06.00 Діц «Світ дикої природи»
06.30 Діц «Спільноті тварин»
07.00, 08.00, 09.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.30, 02.00, 05.00 Новини
07.10 Додолки
07.35 М/с «Тачки проти»
08.10 Хто в домі хазяїн?
08.40 Лайфхак українською
09.10 Діц «Бюджетний відпочинок»
09.40 Т/с «Еліза»
11.30 Діц «Аромати Греції»
12.30 Енеїда
13.15, 14.30 «РадіоДень»
13.40, 05.25 Спільно
14.05 Діц «Велике фотополов'яння Дага Гарднера»
14.30 52 аспекти
14.30 Діц «Галерея Велвет»
16.55 Сильна доля
18.20, 02.35 Тема дня
19.00, 04.30 Своя земля
19.30 Діц «Мегаполіс»
20.00 Діц «Інтерв'ю з артистами»
21.25, 04.05 UA Спорт
21.40 Діц «Дивовижні міста світу»
22.50 Шахтарська зміна
00.00 Телепродаж Тусо
04.30 Своя земля

1+1
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30, 05.35 ТСН
06.30, 07.10, 08.10, 09.10 «Сніданок з 1+1»
09.30, 11.20, 12.20 «Одруження наопаки»
13.10 «Міняю жінку»
14.45 «Сімейні мелодрами»
15.45 Т/с «Мое чуже життя»
17.10 Т/с «Величне століття. Нова володарка»
20.15 М/ф «Льодовиковий період 5. Курс на зтигнення»
22.00 М/ф «Льодовиковий період. Велкодний спец!»
22.20 М/ф «Льодовиковий період 4: Континентальний дрейф»
00.05 Х/ф «Порочні ігри»
02.00 Х/ф «Чорне Ряздо»

Інтер
02.00, 04.25, 20.00 «Подорожчів»
02.30 «Орел і Решка. Шопінг»
03.45, 18.00 «Стосується кожного»
04.55 «Top Shop»
05.25, 22.20 «Слідство вели... з Леонідом Каневським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з Інтером»
10.00 Х/ф «Майно з хвостом»
12.25 Х/ф «007: Голфінгер»
14.50, 15.45, 16.45, 01.10 «Рендж»
20.30 Т/с «Мереживо долі»
00.10 Т/с «Я - охоронець. Кілер до ювілею»

ІСТV
05.15 Скарб нації
05.25 Еврика!
05.30 Студія Вашингтон
05.35 Факти
06.00 Т/с «Вічність»
11.50 Т/с «Бібліотекар»
15.05 Х/ф «Подвійні неприємності»
20.05 Х/ф «Нестримні-2»
18.45 Факти. Вечір
19.15 Надзвичайні новини
20.05 Х/ф «Нестримні-2»
22.30 Дизель-шоу 12+
01.05 Т/с «Марк+Наталка»
02.00 Секретний фронт

TK Україна
06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні
09.30, 04.15 Зірковий шлях
11.20, 04.40 Реальна містика
13.20, 15.30 Т/с «Черговий лікар»
16.00 Історія одного злочинцю 16+
18.00 Т/с «Тасмачи»
21.00 Т/с «Між любов'ю та ненавистю»
23.30 СВБ з ФСБ
00.35, 02.05 Т/с «20 років без кохання»
01.35 Телемагазин

Новий Канал
03.00, 02.05 Зона ночі
04.25 Абзац
06.19, 07.59 Kids Time
08.20 М/ф «Зачарований принц»
09.00 Т/с «Меліса та Дюк»
10.50 Х/ф «Місія Даугфайр»
13.20 Х/ф «Черговий тато»
15.00 Х/ф «Ну що, приїхали?»
17.00 Суперінтуїція 12+
19.00 Хто зверну? 12+
21.00 Варяги 12+
23.00 Х/ф «Тернер і Чун»
01.00 Т/с «Гра престолів»
02.00 Служба розшуку дітей

СТБ
05.50, 17.45, 00.10 Т/с «Коли ми вдома?»
07.55 Холостяк 12+
15.35 Містичні історії з Павлом Костяциним 16+

UA: ПЕРШИЙ

06.00 Діц «Світ дикої природи»
06.30 Діц «Спільноті тварин»
07.00, 08.00, 09.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.30, 02.00, 05.00 Новини
07.10 Додолки
07.35 М/с «Тачки проти»
08.10 Хто в домі хазяїн?
08.40 Лайфхак українською
09.10 Діц «Бюджетний відпочинок»
09.40 Т/с «Еліза»
11.30 Діц «Аромати Греції»
12.30 Енеїда
13.15, 04.10 «РадіоДень»
13.40, 05.25 Спільно
14.05 Діц «Велике фотополов'яння Дага Гарднера»
14.30 52 аспекти
14.30 Діц «Галерея Велвет»
16.55 Сильна доля
18.20, 02.35 Тема дня
19.00, 04.30 Своя земля
19.30 Діц «Мегаполіс»
20.00 Діц «Інтерв'ю з артистами»
21.25, 02.20 UA Спорт
21.40 Діц «Дивовижні міста світу»
22.50 Шахтарська зміна
00.00 Телепродаж Тусо
03.10 Сайто

1+1
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30, 05.35 ТСН
06.30, 07.10, 08.10, 09.10 «Сніданок з 1+1»
09.30, 11.20, 12.20 «Одруження наопаки»
13.10 «Міняю жінку»
14.45 «Сімейні мелодрами»
15.45 Т/с «Мое чуже життя»
17.10 Т/с «Величне століття. Нова володарка»
20.15 М/ф «Льодовиковий період 5. Курс на зтигнення»
22.00 М/ф «Льодовиковий період. Велкодний спец!»
22.20 М/ф «Льодовиковий період 4: Континентальний дрейф»
00.05 Х/ф «Порочні ігри»
02.00 Х/ф «Чорне Ряздо»

Інтер
02.00, 04.25, 20.00 «Подорожчів»
02.30 «Орел і Решка. Шопінг»
03.45, 18.00 «Стосується кожного»
04.55 «Top Shop»
05.25, 22.20 «Слідство вели... з Леонідом Каневським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з Інтером»
10.00 Х/ф «Майно з хвостом»
12.25 Х/ф «007: Голфінгер»
14.50, 15.45, 16.45, 01.10 «Рендж»
20.30 Т/с «Мереживо долі»
00.10 Т/с «Я - охоронець. Кілер до ювілею»

ІСТV
05.15 Скарб нації
05.25 Еврика!
05.30 Студія Вашингтон
05.35 Факти
06.00 Т/с «Вічність»
11.50 Т/с «Бібліотекар»
15.05 Х/ф «Подвійні неприємності»
20.05 Х/ф «Нестримні-2»
18.45 Факти. Вечір
19.15 Надзвичайні новини
20.05 Х/ф «Нестримні-2»
22.30 Дизель-шоу 12+
01.05 Т/с «Марк+Натал

«Цитрусова імперія» борзнянця

ЗАХОПЛЕННЯ

Євген Косяненко тримає «Руку Будди»

Вирощування екзотичних фруктів Євген захоплюється вже понад 10 років – відтоді, як придбав власний будинок. Його «цитрусова імперія» розпочалася з маленького лимона. Проте тепер колекція садівника-аматора постійно поповнюється, займаючи все більше і більше місця в кімнатах будинку, адже підвіконня вже заставлені цитрусовими кушчками. Його екзотичні фрукти ростуть у горщиках, наче звичайні кімнатні квіти.

«Я завжди хотів спробувати виростити вдома цитрусові, – розповідає господар. – Це мрія молодості, але втілити її вдалося лише 10 років тому, коли ми з дружиною купили свій власний будинок і переїхали з Сосниці до Борзни. Першим кушчем, який я посадив, був лимон. Щороку він тищить нас плодами по декілька штук. Та це ще маленьке дерево».

Садівник упевнений, що запах домашніх лимонів значно відрізняється від магазинних. Свої більш ароматні і мають насиченіший смак.

«Домашні лимони набагато смачніші, аніж магазинні, вони солодші та більш соковиті, – продовжує садівник. – Окрім того, не містять хімікатів, адже хоч дерево і потрібно підживлювати добривами, самі плоди не обробляємо, зриваємо їх вже спліми, жовтими. Аромат домашніх лимонів неперевершений: його можна відчутти і коли дерево цвіте, і коли розрізаєш плід».

Пан Євген стверджує, що цитрусові дерева досить легко вирощувати в будинку, головне – вчасно поливати, давати їм більше світла і любити.

«Ця рослина, як і всі, любить догляд, – упевнений Євген Косяненко. – Як його любити, доглядати, то воно й буде результат давати».

Гордість господаря – лимон

За декілька років захоплення екзотичними фруктовими рослинами у пана Євгена лише посилилося. Зараз в його будинку вже декілька видів лимонів, мандаринів, є апельсин, кавове дерево і банани. З останніми, правда, поки що не дуже виходить. Пан Євген каже, що це примхливі рослини, вже декілька разів пересаджував нові пагони, бо старі пропадали. Та все ж не втрачає надію з'їсти банан з власноруч вирощеного бананового дерева.

«Зараз в мене плодоносять вже декілька сортів лимонів та мандаринів, – продовжує розповідь пан Євген. – Ось уже скоро скуштуємо власноруч вирощену каву. Кавове дерево цьогоріч буде вперше плодоносити. Воно в нас росте вже років шість. Звичайні лимони вже поїли, залишилися маленькі сорти та лимон «Рука Будди» (різновид лимона, – Авт.). Цитрон – дуже гарний цитрусовий плід, він відрізняється від звичайного лимона не тільки своєю формою, а й смаком. Нашому цитрону вже 7 років, і декілька років ми з нього зриваємо плоди».

Секрети вирощування

Замовити будь-яку екзотичну рослину сьогодні не проблема – в Інтернеті можна купити все. Так вчинив і наш садівник-ентузіаст. Майже всі пагінці своїх екзотичних рослин купував в Інтернет-магазинах, але не завжди отримував якісний посадковий матеріал.

«Замовляв як пагінці, так і прищепи (відрізані гілочки рослини, яка вже плодоносить. Їх щеплять на дику рослину, – Авт.). З пагонами проблем майже ніколи не було, а от прищепи приходили сухі. Та зараз я вже прищеплюю дікі цитрусові дерева зі своїх –

Із настанням холодів попит на апельсини та лимони сягає піку. В магазинах та на ринках цитрусових багато, але ціни кусаються. Та й щодо якості екзотичних фруктів виникає чимраз більше запитань. Аби не наражати близьких на небезпеку і просто потішити себе, вирощувати їх можна навіть удома.

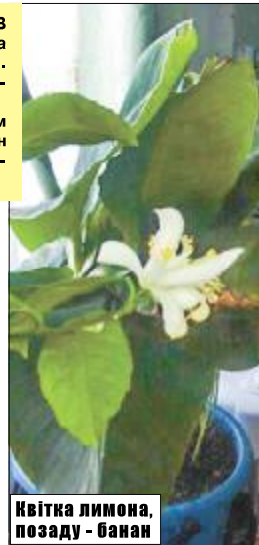
Апельсини, лимони, мандарини, кави і навіть банани – всім цим може похвалитися садівник-аматор Євген Косяненко з Борзни. Він запевняє, що екзотичні рослини вередливі, але якщо бути терплячим та уважним, виростити їх може кожен.

Лимони ростуть прямисінько у хаті

тих, які плодоносять – ділитися досвідом ентузіаст. – Є два способи виростити лимон чи апельсин. Можна посадити насінню, коли виросте саджанець, прищепити до нього гілочку з дерева, що плодоносить. Або ж одразу посадити черешок. Обидва способи потребують часу, але ж швидкого результату тут бути не може. Просто з насіння виростити цитрусове дерево не вдасться. З такого плодів потрібно чекати дуже

є в нього вдома одне, не прищеплене, досить велике цитрусове дерево. На нього у пана Євгена особливі плани. Він планує виростити такий собі дерево-сад, на якому будуть одночасно рости лимони, апельсини та мандарини. «За весь час, протягом якого займаюся цитрусовими, вирощувати не в горщику, а в пакеті».

Квітка лимона, позаду – банан

Як посадити цитрусове дерево?

Сам садівник-експериментатор добре знає, що для того, аби проростити насіннячко, потрібно знати ще чимало нюансів. Він, наприклад, вирощує нові пагони цитрусів не в горщику, а в пакеті».

Достигають плоди кавового дерева

довго. Та й вони будуть не істивними, кислими або гіркими та маленькими. Це як, наприклад, у нас з яблунею-дичкою. Тому цитрусові, вирощені з кісточок і не прищеплені, скоріше, матимуть декоративне призначення».

Зараз садівник забезпечив цитрусовими деревами майже всіх своїх знайомих. Він прищеплює «дікі» цитрусові самостійно. Та

Цвіт цитрусів

друзям та родичам. Зараз виношую задум на одне цитрусове дерево прищепити якнайбільше різних цитрусових рослин. Планую, що тут будуть по декілька видів апельсинів, мандаринів та лимонів».

Мандарин

«Я беру «зіп-пакет», насилаю туди субстрат і саджаю пагін, поливаю його добре водою, – ділиться секретом садівник. – Потім пакет закриваю і ставлю на підвіконня. Таким чином пагони дуже добре приживаються, адже всередині створюється парниковий ефект. Мені ж у свою чергу видно, чи пухнув пагін корінці і чи можна вже пересаджувати цю рослину в горщик. Якщо корінці нормальні, то я просто висаджую нові деревця в квітковий горщик і ставлю на підвіконня. От і весь секрет».

Марія ПУЧИНЕЦЬ,
фото Олексія МИКОЛАЄНКА

Православний календар на 2019 рік

Січень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
		1	2	3	4	5
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Лютий

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

Березень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Квітень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Травень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Червень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Світле Христове воскресіння (Великдень) - 28 квітня

Дванадесяті

7 січня - Різдво Христове
 19 січня - Хрещення Господнє (Святе Богоявлення)
 15 лютого - Стрітення Господнє
 7 квітня - Благовіщення Пресвятої Богородиці
 21 квітня - Вербна неділя (Вхід Господній в Єрусалим) - *перехідне*
 6 червня - Вознесіння Господнє - *перехідне*
 16 червня - День Святої Трійці (П'ятидесятниця) - *перехідне*
 19 серпня - Преображення Господнє
 28 серпня - Успіння Пресвятої Богородиці
 21 вересня - Різдво Пресвятої Богородиці
 27 вересня - Воздвиження Хреста Господнього
 4 грудня - Введення в храм Пресвятої Богородиці

Недванадесяті

14 січня - Обрізання Господнє
 7 липня - Різдво Іоанна Предтечі
 12 липня - Святих апостолів Петра і Павла
 11 вересня - Усікновення глави Іоанна Предтечі
 14 жовтня - Покрова Пресвятої Богородиці

Дні особливого поминання покійних
 2 березня - субота м'ясопуста (Вселенська батьківська)

23 березня - субота 2-ї седмиці Великого посту
 30 березня - субота 3-ї седмиці Великого посту
 6 квітня - субота 4-ї седмиці Великого посту
 7 травня - Проводи
 9 травня - Поминання покійних воїнів
 15 червня - субота Троїцька

Церковні пости багатоденні

11 березня - 27 квітня - Великий піст
 24 червня - 11 липня - Петрів піст (Апостольський)
 14 - 27 серпня - Успенський піст
 28 листопада - 6 січня - Різдвяний піст

Церковні пости одноденні

18 січня - Водохресний святвечір
 11 вересня - Усікновення глави Іоанна Предтечі
 27 вересня - Воздвиження Хреста Господнього

Суцільні седмиці - тижні, в яких немає посту в середу і п'ятницю

7 - 18 січня - Святки
 18 - 24 лютого - Митаря і фарисея
 4 - 10 березня - Масляна
 29 квітня - 5 травня - Великодня
 17 - 23 червня - Троїцька седмиця

Липень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Серпень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Вересень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Жовтень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Листопад

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Грудень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

■ Дванадесяті свята

■ Недванадесяті свята

■ Піст

■ Строгий піст

■ Суцільні седмиці

■ Дні особливого поминання покійних

Поганої погоди не буває?

Метеозалежність знайомо 63% жителів великих міст, старшим за 28 років. Зміну погоди особливо відчують холерики, меланхолики та творчі люди.

Погодні фактори діють на нас різними шляхами. Через шкіру впливають температура, вологість, вітер, сонячні промені, атмосферна електрика, радіоактивність. Через легені ми сприймаємо температуру, вологість, вітер, чистоту повітря, його іонізацію. На зір, слух, нюх, смак діють шум, запах, температура, хімічний склад повітря.

Вчені розрізняють п'ять типів погодних умов, які по-різному впливають на людей.

1. Індиферентний – ви не помічаєте впливу погоди на ваш організм.

2. Тонізуючий – зміна погоди добре на вас впливає. Зазвичай за таких умов тонізується самопочуття хворих на хронічну кисневу недостатність, артеріальну гіпотонію, ішемічну хворобу серця, на бронхіт.

3. Спастичний – проявляється при різкому похолоданні, коли атмосферний тиск зрос-

тим, хто страждає на ревматизм, про близький дощ сигналізують хворі кістки.

тає і вміст кисню в повітрі збільшується. У людей з підвищеним артеріальним тиском у такий момент головний і серцевий біль, викликаний спазмом гладкої мускулатури судин.

4. Гіпотензивний – проявляється при зниженні кількості кисню в повітрі, тоді знижується тиск судин. У гіпертоніків за таких умов добре самопочуття, у них падає тиск.

5. Гіпоксичний – погода змінюється у бік потепління і зниження вмісту кисню в повітрі. У ці дні страждають хворі на кисневу недостатність та на ревматизм.

статевого дозрівання, вагітності й клімаксу.

Підвищена метеочутливість може раптово виникнути після травми голови, грипу, ангіни, запалення легенів.

Симптоми. Слабкість, головний біль, сонливість, озноб, зниження працездатності, концентрації уваги та настрою.

Що робити? Намагатися перейти до типу метеостабільних людей.

* При різкій зміні погоди варто зменшити фізичну активність, уникати напруженої розумової роботи, здатної викликати перемоту.

* У ці дні не слід перевагувати свій організм, зловживати м'ясною, жирною й смаженою їжею, треба виключити гострі приправи й алкогольні напої. Перевагу краще віддати молочно-кисломолочній дієті.

* У дні різкої зміни погоди при безсонні й підвищеному збудженні можна прийняти заспокійливі засоби, наприклад, валеріанові краплі.

Метеопатія (метеозалежність)

Симптоми. Стрибки артеріального тиску, прискорення пульсу, підвищення температури тіла, безсоння, запаморочення, біль

у суглобах, судороги, зниження працездатності.

Метеопатія буває наслідком хронічних захворювань або послабленого імунного захисту через грип, тютюнопаління або кавоманію, серйозну травму чи стрес.

Що робити? Утримувати хронічні проблеми у стадії ремісії, заздалегідь підготуватися до кризового сезону. Уповільнити темп життя, знизити рівень стресу, уникати нерациональних розумових та фізичних навантажень.

Метеопатом усіх типів допомагає контрастний душ, фізичні вправи, біг та гімнастика для дихання.

Метеоневроз

Симптоми. Ті ж, що й при метеозалежності, але людина не має жодного з перелічених захворювань, просто вміє себе «накру-

тити», «запрограмувати». Тобто поза істерією її пульс та артеріальний тиск завжди у нормі.

Що робити? Звернутися до лікарів – невролога, психіатра. Часто ці проблеми вирішуються просто і доволі швидко.

Довідка **Оптимальні умови для людини: 16–18 градусів тепла, вологість – 50 відсотків, тиск – 750 мм рт. ст.**

ти», «запрограмувати». Тобто поза істерією її пульс та артеріальний тиск завжди у нормі.

Що робити? Звернутися до лікарів – невролога, психіатра. Часто ці проблеми вирішуються просто і доволі швидко.

Довідка **Оптимальні умови для людини: 16–18 градусів тепла, вологість – 50 відсотків, тиск – 750 мм рт. ст.**

ти», «запрограмувати». Тобто поза істерією її пульс та артеріальний тиск завжди у нормі.

Що робити? Звернутися до лікарів – невролога, психіатра. Часто ці проблеми вирішуються просто і доволі швидко.

Рахунок на години

Зазвичай мало хто замислюється над тим, як довго можна зберігати салати і закуски в холодильнику. А від цього залежить наше здоров'я.

Готові салати з м'ясом, грибами, рибкою, яйцями, сиром, морепродуктами, в тому числі й улюблений салат українців –

олів'є, можна тримати в холодильнику не більше шести годин, на столі – не більше двох. Це стосується всіх салатів, заправлених майонезом. Взагалі будь-які закуски, салати є найдодатковим вечерою, тож їх варто спожити щонайшвидше.

Салати, заправлені олією, можуть зберігатися трохи довше – до трьох годин. Фруктові салати, заправлені йогуртом, рекомендовано спожити відразу, до двох годин, доки фрукти не пустили сік.

Сири потрібно зберігати

щільно загорнутими в поліетиленові пакети у холодильнику до двох тижнів (найкраще в нижньому ящику). Напівм'які або тверді сири (до прикладу, чеддер чи гауда) можна тримати протягом двох-трьох тижнів, але треба пам'ятати, що вони не повинні бути в найхолоднішій частині холодильника.

Тушковане м'ясо птиці, відбивні зі свинини можна зберігати в холодильнику не більше одного-двох днів. Стейки, великі шматки м'яса, щільно обгорнуті харчовою плівкою, «витримують» у холоді три-чотири дні.

Що таке сухий кашель і чому він може затягуватися

Сухий кашель невідступно супроводжує запальні захворювання верхніх дихальних шляхів. При цьому такий вид кашлю може бути симптомом ще кількох десятків захворювань.

Кашель – це рефлекс, що спрацьовує на подразники алергічної, вірусної, бактеріальної або іншої природи. Коли людина кашляє, вона лише намагається очистити дихальні шляхи, тому з впевненістю можна сказати, що кашель – не самостійна хвороба. Це дуже поширений симптом, який супроводжує понад 50 захворювань.

Причини тривалого сухого кашлю

Сухий кашель невідступно супроводжує запальні захворювання верхніх дихальних шляхів. Під час лікування грипу або ГРВІ він, як правило, трансформуються у вологий, і зникає, щойно мокрота відійде. Але що ж робити, якщо сухий кашель не минає навіть після повного, здавалося б, одужання?

– Тривалий сухий кашель може бути викликаний ускладненням ГРВІ або розвитком вторинної інфекції. Серед потенційно-небезпечних хвороб – трахеїт, фарингіт, бронхіт і пневмонія.

– Крім перерахованих захворювань, на стан дихальних шляхів людини впливають умови навколишнього середовища і шкідливі звички: сухе повітря в приміщенні, використання кондиціонера, куріння й неправильне харчування.

– Часто тривалий кашель виникає через безвідповідальність самого хворого. Не до кінця вилікована застуда, самолікування, прийом від-

харкувальних препаратів при перших проявах застуди не обіцяють у майбутньому нічого доброго.

– Мало хто знає, що причиною сухого кашлю може стати синусит: коли вміст носу затікає в горло по задній стінці, чутливі рецептори подразнюються і людина заходиться в нападді сильного кашлю.

– Існує специфічний вид бронхіальної астми, при якому відсутні інші ознаки цієї хвороби. Ані характерного «свистячого» дихання, ані нападів задкухи, ані задишки ви не відчуєте, але ось сухий кашель буде докучати постійно, а звичайне симптоматичне лікування не принесе бажаних результатів.

– Серед незвичних причин сухого кашлю – порушення кислотності шлункового соку. Якщо вона підвищується, шлунковий сік потрапляє в стравохід і подразнює рецептори кашлю.

– Також кашель може супроводжувати серцеву недостатність: кров застоюється в легенях, а серцева астма провокує сухий кашель (особливо в лежачому положенні).

До якого лікаря звернутися?

Якщо сухий кашель турбує вас довше, ніж тиждень після перенесеного грипу або ГРВІ, не можна відкладати візит до лікаря. Для початку зверніться до терапевта. Проаналізувавши симптоми і провівши огляд, він може направити вас до лора, пульмонолога, кардіолога, невролога, гастроентеролога, або ж відразу призначити лікування. Про самостійне лікування сухого кашлю не може бути й мови: хворий може пропустити розвиток небезпечної патології або посилити її перебіг.

Щось у горлі заболіло

Саме «поболовання», лоскотання або просто дискомфорт у горлі є першим сигналом, що до вас, так би мовити, підкрадається ГРВІ. Але не варто ковтати жменями пігулки.

На початку хвороби дуже важливо полоскати горло. Якщо під час ковтання відчуваєте біль, це означає, що хвора ділянка розміщена досить високо у горлі і саме за допомогою полоскання можна промити і заспокоїти горло. Коли ж вже з'явилася хрипота чи кашель, полоскання допоможуть мало. Але зараз спробуємо, так би мовити, пригасити недугу з самого її початку.

Отож, полоскання

Содовий розчин. Ніщо так добре не знімає біль у горлі, як полоскання розчином харчової соди: 2 чайні ложки на склянку теплої води. Полоскати треба 5–6 разів на день. Сода зволожує слизову оболонку горла, тим самим зменшуючи неприємні відчуття.

Солоня вода. Розмішайте 1 чайну ложку столової солі у 0,5 літра теплої або кімнатної темпе-

ратури води. Саме ця кількість імітує природний вміст солі в організмі, тому її не буде подразнювати горло під час полоскання. Полощіть таким розчином горло щогодини, не ковтаючи рідину.

Ромашковий чай. Теплий чай із ромашки апетечної принесе полегшення запаленим слизовим оболонкам. Залийте 1 чайну ложку сухих квіток ромашки склянкою окропу. Через п'ять хвилин процідіть. Дайте вистигнути до теплого і положіть горло якомога частіше.

Розведений лимонний сік. Витисніть трохи лимонного соку у склянку теплої води. Полощіть горло цим розчином кожні півтори години.

Спиртові добавки. Одну столову ложку коньяку або віскі додайте у склянку теплої води. Використовуйте як полоскання.

UA: ПЕРШИЙ
06.00 Діц «Світ дикої природи»
06.30 Діц «Спільноти тварин»
07.00 08.00, 09.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.30, 05.30
Новини
07.10 Додолики
07.35 М/с «Тачки проти»
08.10 Хто в домі хазаїн?

08.35, 22.30 Лайфхак українською
09.20 Діц «Бюджетний відпочинок»
09.50 Т/с «Слава»
11.00, 03.20 Скелетон. Кубок світу
12.10 Лайфхак українською (у перерву)

12.30 Погода (у перерву)
14.05, 22.50 Діц «Неповторна природа»
14.30 Радіо День
15.25, 02.00 Біатлон. Кубок світу. IV етап. Спринт 10 км. Чоловіки

16.55 Енеїда
18.20 Тема дня
19.00 Перший на світі
19.30 Діц «Мегалітисми»
20.00 Діц «Фронт переможців»
21.25 UA Спорт
21.55 Перша шпальта
00.00 Телепродаж Тіосо

1+1

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30 ТОН
06.30, 07.10, 08.10, 09.10 «Сніданок з 1+1»
09.30, 11.15, 12.20 «Одруження наосяли»

13.10 «Міняю жінку»
14.45 «Сміємі мелодіями»
15.45 Т/с «Моясь чужа життя»
17.10 Т/с «Величне століття. Нова володарка»

20.15, 22.30 «Літа сміху 2018»
00.05 Х/ф «Отримайте багаж»
04.45 Х/ф «Домітьє слів»

Інтер

02.05, 04.30, 20.00 «Подорожчів»
02.35 «Орел і Решка. Шопінг»
03.45, 18.00 «Стосується кожного»
05.00 «Тор Шор»
05.30 «Свідство вели... з Леонідом Каневським»

07.00, 08.00, 09.00, 17.40
Новини
07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з Інтером»

10.00 Х/ф «Маліа Спирю»
11.45, 12.25 Х/ф «007: Куляста блискавка»
12.00 «Новини»

14.50, 15.45, 16.45, 01.10
«Решдк»
20.30 Х/ф «Знайомтесь, Джо Блек»

00.10 «Я - охоронець. Кілер до ювілею» 16+

ICTV

03.55 Служба розшуку дітей
04.00 Студія Вашингтон
04.05 Факти
04.35 Я знав!

05.25 Т/с «Фініст»
11.55 Т/с «Фабрика зірок»
14.20 Х/ф «Зоонаглядчів»
16.10 Х/ф «Нестримні-3»
18.45 Факти. Вечір

19.20 Надзвичайні новини
20.05 Х/ф «Джон Рембо (Рембо-4)»

21.45 Дизель-шоу 12+
00.25 Т/с «Марк Наталюка»
01.20 Скетч-шоу «На тарох» 16+
02.40 Секретний фронт
03.35 Скарб нації
03.45 Еврика!

ТК Україна

06.00, 09.30 Зірковий шлях
06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 23.00, 03.35
Сьогодні»

11.20, 04.25 Реальна містика
13.20, 15.30 Т/с «Черговий лікар»
16.00 Історія одного злочину 16+
18.00 Т/с «Тасмніц»
19.50 «Говорить Україна»
22.00, 23.30 Т/с «Міх любов'ю та ненавистю»

00.30, 02.05 Т/с «20 років без кохання»
01.35 Телемагазин

Новий Канал

03.00 Зона ночі
04.25 Абзац
06.14, 07.29 Kids Time
06.15 М/с «Луні Тюкс шоу»
07.30 Суперстудія 12+
13.05, 19.00 Хто зверну? 12+
21.00 Варьяти 12+
23.00 Х/ф «Змішани»
01.10 Т/с «Гра престолів»

СТБ

05.55, 00.35 Т/с «Колі ми вдома»
08.10 Х/ф «Мама мимоволі»
10.50 Х/ф «Спокута»
12.40 Х/ф «Віднесені вітром»
17.30, 22.00 Вікна-Новини
17.45 Т/с «Колі ми вдома. Нова сторінка»
18.45 Х-Фактор
22.20 Х/ф «Наречена мого друга»

НТН

05.45, 12.50 Т/с «Кулагін та партнеї»
06.50 Х/ф «Щермєтєво-2»
08.30 Радіо День
09.00 Х/ф «Піаране пєкло»
11.00, 19.30 Т/с «Коломбо»
12.30, 16.30, 19.00, 23.15, 02.40 «Свідк»
14.50, 16.50, 03.30 «Речовий доказ»

21.00 Легенди карного розшуку
23.45 Т/с «Перетинаючи межі»
04.00, 05.00 Час новин
07.12, 08.10, 21.25, 00.15 Актуально: Економіка, Політика, Соцум

07.20, 12.25, 15.25, 18.15 Погода в Україні

Прямий

06.00, 07.15, 08.15 «Новий день» з Анатолієм Анатолієм, Юлією Шпаньською та Талюю Калатай
07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00 «Репортер» Новини
09.15, 10.15, 11.15 «Ми всі...» з Кароліною Аштон і Павлом Рольником
12.00 «Полудень» з Юлією Литвиненко
13.15, 14.15, 15.15 «Деталь» з Василем Фроловим і Сергієм Дожком
16.15 «Кримінал» зі Славою Вардого
17.00 «Ситуація» з Тарасом Березовцем та Маріною Леончук
18.30 «Підсумки» зі Сагітланого «Слава» та Миколаєм Вересенем
19.00 «Ехо України» з Матвієм Ганяпольським
22.30 «Поярков. NEWS»

ТЕТ

06.00 ТЕТ Мультиранок
09.40 Х/ф «Орєлнчак шкура»
10.45 Х/ф «Корольське Рїздво»
12.20 М/ф «Реальна бліка»
13.50 Рятівники
16.40 Х/ф «Дім дивних дітей міс Сєпанс»
19.00, 20.00 Одного разу під поттєво»
19.30, 20.30 Танька і Володька
21.00 М/ф «Рїо»
23.00 Х/ф «Сєлюки з Бєверлі-Хїлла»
01.00 Паянчє-сєлянка
01.00 Тєорїя зради
02.50 17+
03.40 Віталька
05.50 Корисні підказки

К1

06.30 «TOP SHOP»
07.40 М/с «Каспер»
08.10 М/с «Тєасмна служба Сєнт-Клєуса»
08.30 М/ф «Бєрбї і потємні дєрї»
10.10 Т/с «Пригоди Гєркулєса»
14.35, 21.10 «Орєл і Рєшка. На-вєколє свїту»
17.15 Т/с «Доктор Хаус»
23.10 «Орєл і Рєшка. Рїя та пєкло 2»
00.10 «Орєл і Рєшка, Шопїнг»
02.10 «Нїчне жїття»

2+2

06.50 М/ф «Дєд»
11.55 Т/с «Атлєнтїда-2»
09.35, 18.15 «Спєшкєр»
10.15, 18.50 ДєдДІ 2018
10.55 «Загублєний свїт»
12.55 Вєдєсїмбє
14.45 Х/ф «Кєнан-варвар»
17.10 «Загублєний свїт»
19.25 Т/с «Пєрєвїзні»
23.15 «Сїмїцїні єдїноборствє, UFC»
01.25 FOX2. Соуєа-Брансон»
01.45 Т/с «Зустрїчна смугє»
04.55 «Облом. UA.»
04.25 «Цїлком тємнєно-2016»

Мега

06.00 Бандїтський Кїв
07.45, 13.50 Пєрва жїття
08.50 Сиротї дїкїї природї
09.20 «Говорить Україна»
09.50, 17.45 Шєлєна подорож
10.45 Суперзєводї
11.45 Мїсцїя силї
12.40, 19.40 Рєчовї доказї
14.55, 23.40 Вїршальнї бїтвї 2 свєтовї
15.55, 21.45 Вїдчєдушнї рїбєлєкї
16.45, 22.40 Жїття
18.40, 20.50 Фантєстїчнї історїї
00.40 Мїстїчна Україна
02.20 Бандїтський Кїв

Кїв

06.50 Х/ф «Мїн володар»
09.30 «Кїв мїзїка»
10.00 «Тєлємаркєт»
13.00 «Дєнь у мєгаполїсї»
15.10, 22.25 Х/ф «Мїтнїцїя дєє»
17.05, 21.25, 01.35 «Тїхєокєанськє вїннє в колєорї»
17.55, 20.50 «Сїтуєцїя»
18.05 Х/ф «Сїн»
21.00, 23.00, 01.10, 03.00 «Стєорїчнї рєлєвїзїйнї новїнї»
22.15, 02.20 «Пєрєд улєсї»
22.55 «Українськє Національнє Лєтєрєя»

03.25 «Життєві історїї»

06.10 «Мультияндєя»

5 канал

06.00, 09.45, 21.40 Час-Time
06.30, 07.25, 08.35 Спєяд прєсї
06.45, 08.00, 17.00 Час новїн. Кїв

07.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 21.00, 00.00, 01.00, 02.00, 03.00, 04.00, 05.00 Час новїн

07.12, 08.10, 21.25, 00.15 Актуально: Економіка, Політика, Соцум
07.20, 12.25, 15.25, 18.15 Погода в Україні

07.30 Драйв

07.55, 08.55, 09.40, 10.55, 13.55, 14.55, 16.55, 17.55, 00.30, 01.10 Погода на курортєх
08.15 Топ дїєя
09.25, 17.45 Чєс громєдї

10.10, 11.10, 12.30 Транслєцїє суспїльнє-полїтїчнїх подїєв

13.05 Історїчнє годїна

14.10, 15.30, 16.10 Інформєцїє-нїє дєнь

17.10 Кєндєор

18.20, 19.25 Інформєцїєнї вєчїр

19.50 Дєєрєалкє Нєт

22.00 БлєтПлєст HATE FRIDAY NIGHT

00.40 Хронїкє дїєя

01.15, 04.35, 05.15, 05.40 Машїнє часу

02.10 Новї Герої Донбєсєу

03.15 Кїно з Я. Соколєво

04.10 Фєєрїє мєндїрї

КРТ

06.00, 01.40 «Попує»
06.10, 07.00, 10.00, 13.15, 16.00 «Funny Kids»
06.20, 08.00, 10.50, 04.50 Бєтє-кївськї порєдї»
06.40, 07.45, 08.10, 10.10, 16.10, 05.30 «Пєвєрнєннє котє Сметєнкіє»

07.10 «Правослєвнї кєлєндєр»
07.15, 16.30 «Смєвчнї історїї»
08.30 «Длїє вєсїє рєдїннє»
11.00, 13.30, 22.00 «Сєнатє»
12.45, 19.20 «Фєстївєлї плєнєтє»
17.00 «Кєштєовнїстє»
19.00, 03.30 «Архївї історїї»
19.50, 02.30 «Обзєр мєждїнароднїх новостєй»
20.20 Х/ф «Цїночєк»
00.00 Х/ф «Одноклєснїцї»
01.50, 05.15 «Пєчутїчї»
02.05, 04.25 «Пїд знєком Нєбєлє»
03.30 «Трї колєорї часу»
03.55 «Моя профєсїя»

Новий Чернїгїв

04.00 Погода в мїстї
04.05, 05.45 Мєломєн
05.35 Моя колєкцїя
06.00, 07.00 Фєкт
06.20 Культур-рєвю. Козє архїв
06.30 Сєрєд тїжнєя астролєг
06.50, 18.20 Жїнкє рокєу
07.20 Нєздємнїй Чернїгїв. свєтєковє
07.40 Мєломєн. свєтєковє
07.50, 15.50 Шпєрєгєлкє новєя. Пїдсївнїчнї
07.55, 15.55 Потєгєуєкї
15.00, 18.00, 19.00, 19.55 Фєкт дїєя
15.05 Погода в дємї
15.10 Жїнкє рокєу 2 ч.
15.45 Мульти-Булєткї, Вєсєлє нє-вєрнїчнє подорож. 12с
18.05 Рїєдвнїє колєдїкї, Клімєнкє
18.30 Мульти-Булєткї, Вєсєлє нє-вєрнїчнє подорож. 11с
18.40 Гєстролєр, Тєсєнкє
19.20 Імпрєзє
19.40 Культур-рєвю нїчє пєрїєд рїзд-вєм 2017 Карнєл

UA: Чернїгїв

07.00, 07.35, 08.05, 08.35 Ранок
07.30, 08.00, 08.30, 13.30, 17.00, 19.00, 20.30 Новини
09.00 Дєшєвїє вїдпочїнок
09.30, 13.00 Енєїдєя
10.00, 13.40, 19.20, 21.55 Тємє дїєя
11.30, 15.00 Нєповторнє природє
11.00, 17.35 Wise Cow. 100 рокїв лєтєрєтурї

11.30 Розсєкрєчєнє історїєя
12.30 Д.ф. «Пїснєя вєсєлєтурє «Іхєв козєк зє Дунаї»»
14.10 Рєдїєдєнь «Модуль знєнє»
15.30 Тємнїцїє пївднєвогнє свєтєу»
16.00 Чудовєя рєкє
16.30 Сїбїєлїєтїчнї
17.10, 10.20, 50.50 Схємї, Корупцїєя в дєтєлєх
18.10, 18. «Єлїєзє»
19.45 Пїлє-оплїч
20.15 Лайфхєк українськєю
21.20 Своя зємлєя
22.25 Як дїєвнїтєя кїно?»

UA: ПЕРШИЙ

06.00 Діц «Світ дикої природи»
06.30 Діц «Спільноти тварин»
07.00 08.00, 09.00, 21.00, 23.30, 02.45, 04.30
Новини

07.10 Додолики
07.35 М/с «Тачки проти»
08.10, 11.30 Хто в домі хазаїн?
08.40, 10.00 Лайфхак українською
09.15 Т/с «Бєдмєдї-зєудї»
10.15 Діц «Елємєнтї»
12.00 Сїльнє долєя
13.05 Діц «Нєповторнє природє»
13.40, 22.30 Бієтлєн. Кубок свїту. IV етап. Гонкє пєрєслєдуєннє 10 км. Жїнкї

14.50 Пєрїєбїє шоу
15.55, 02.00 Бієтлєн. Кубок свїту. IV етап. Гонкє пєрєслєдуєннє 12.5 км. Чолєвкї

16.55 Т/с «Іспанськє лєгєндє»
19.55 Діц «Дїєвнїжнї мїстє свїту»
21.25 Прємїє жївїєй
00.00 Тєлєрєдєк Тїєсє
03.30 Скєлдєнє розмовєя
03.55 Свєє зємлєя
04.55 Сєвїтлє

1+1

06.00, 19.30 ТОН
07.00 «Грєш 2018»
08.00 «Сїдєнок. Вїхїднїй»
10.00, 10.35 «Імє зє 100»
11.15 «Свїтськє жїттєя дєїджєст»
12.15 Х/ф «Сублєтє»
16.30 Вєчїрнїє квєртєл»
18.30 «Розсїмнї комїкє 2018»
20.15 «Нєвєрнїчнї вєчїрнїє квєртєл»
00.05 «Свїтськє жїттєя Дєїджєст 2019»
01.10 «Лїєтє смїху 2018»
05.25 М/ф

Інтер

03.30, 05.40, 20.00 «Подрєбїцї»
04.00 «Орєл і Рєшка. Шопїнг»
05.10 «Тор Шор»
06.20 «Орєл і Рєшка. Пєрєзєвєнтєжєннє. 3 сєзєон»
07.20 «Стєсуєтєєя кожнєго»
09.20 «Слєво Прєдстєєтєлєя»
09.30 Х/ф «Сїгнєвє королєвє»
11.15 Х/ф «Старїй Новїй Рїк»
14.10 Х/ф «Нє мєжє сєкєзєтї «прєщєвєнї»»

16.00 Т/с «Абєтєстє Дєунтєн»
18.00 Т/с «Знєймїтєє зє бєтєкємї»
20.30 Х/ф «007: СПЄКТР»
23.30 Конєрт «Злєтє Огнєвїч. Моя історїєя»

01.20 Х/ф «Вєсїльнїє подарункє»

ICTV

04.15 Скарб нєцїє
04.25 Еврїкє!
04.30 Флєкї
04.55 Я знєв!»
06.35 Х/ф «Зоонєглєдчї»
08.20 Дїєзєль-шоу 12+
13.05 Х/ф «Сєнтєя і компєнїєя»
15.00 Х/ф «Дїєвнїцїє»
16.55 Х/ф «Бєндїткї»
18.45 Фєктї. Вєчїр
19.15 Надзвїчєяїнї новїнї. Пєсєуєкї
20.05 Х/ф «Кїнг Кон»
23.45 Х/ф «Джєн Рємбє (Рємбє-4)»

01.20 Скєтч-шоу «На трєх» 16+
02.20 Громєдєнськє обєрєнєя

ТК Україна

07.00, 15.00, 19.00, 03.45
Сєгоднїє
07.15 Зїркєвїє Шєлєк
08.45, 15.20 Т/с «Мїж лєбов'єю тє нєвєстїєю»
17.00, 20.00 Т/с «Рїднє кров»
22.00 Т/с «Я тєбє нїкєму нє вїддєм!»
01.45 Тєлємєгєзїнї
02.15 Х/ф «Вїдєдєм дрєжнїнє в хєрєшє рєчї»
04.35 Х/ф «Пєдарує мєнє трєхї тєплєя»

Новий Канал

03.20 Службє розшуку дїтєєя
03.25, 01.15 Зонє нєчїє
06.00 М/с «Путнїкї Ягєго друзї»
07.04, 09.54 Kids Time
07.05 М/с «Том Дїєржєрї шоу»
09.55 Вєрьєтїє 12+
17.00 М/с «Тєрєзнє»
19.00 Х/ф «Скарб Амєзонкї»
21.00 Х/ф «Рємєн з кєнєнєм»
23.10 Х/ф «Пєрлїнє Нїлє»

СТБ

05.55, 00.55 Т/с «Колї мї вєдємє»
06.50 Т/с «Колї мї вєдємє. Новє історїєя»
07.50 Карєкє нє Мєйдєнє
08.50 Вєє бєудє смєчнєо»
09.45 Т/с
13.40 Хєтє нє тєтєя 12+
19.00 Т/с «Снєйпєршєя»
22.50 Х/ф «Нєрєчєнє мєгє другєя»

НТН

05.25 Х/ф «Інспєктєр карнєго розшуку»
07.00 Х/ф «Буднї карнєго розшуку»
08.35 Х/ф «Золотє мїнє»
11.20 Т/с «Пєрє Агєтї Крїстї»
15.30, 03.10 «Рєчовїє докєз»
16.45 «Лєгєндї карнєго розшуку»
18.00 «Лєгєндї нєрїєлнїх вєстї»
19.00, 02.05 «Фєдєк»
19.30 Х/ф «Здрєстуєй і прєщєвєнї»

21.30 Х/ф «Рєзбїрєкє в Мєнїлї»

23.20 Пєлє
01.05 «Тємнїцїє крїмїнєлнєго свїту»
02.35 «Вїпадковїє свїдєк»
03.50 «Прєвдє жїттєя. Профєсїє»
04.20 «Лєгєндї бєндїтськїї Олєсї»
04.45 «Тор Шор»

Прямий

09.00, 12.15 «Ехо Українї» з Мєтвїєм Гєнєлєпольськїм
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 16.00, 19.00 «Рєпортєр» Новини
10.15, 22.00 «MEM»
11.15, 14.15 «LIVE»
13.00 «Спєжївєч» з Мєксїмєм Нє-смієнєвїчєм тє Олєнує Бунт Сєчєує»
15.00 Конєрт»
16.15 «19 мїнєс» з Мєтвїєм Гєнєлєпольськїм тє Кєтєрїноєу Шєнгєлєя

17.00 «Кїсьєлєво. Автєрськє»
18.00 «Крїмїнєл» зї Слєвєоє Вєрєдєо тє Кєтєрїноєу Трєшкїч

19.15 «BATA-шоу. Бєсї свєлї»
20.00 «THE WEEK» з Тєрєсєом Бєрєзєвєцєм тє Пїтєрєм Зєлїмєвїчєм

21.00 «Зєкрїтє зонєя»
23.00 «BATA-шоу»

ТЕТ

06.00 ТЕТ Мультиранок
10.55 М/ф «Крїштєлєкї пїгнїєвї»
12.15 Готєлє Гєлєцїє
17.15 Х/ф «Сєлюкї з Бєвєрлї-Хїллє»
19.00 Однєго рєзєу пїтєлтовєя»

Інформєцїєнїє свїт мїстєя

map.cn.ua
Інформєцїєнїє свїт мїстєя
Інформ

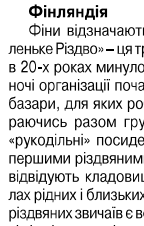
Як у світі святкують Різдво

Різдво – сімейне свято, багате найоригінальнішими часом традиціями. Святкується 25 грудня за григоріанським і новоюліанським календарем (католицьке); 7 січня – за юліанським календарем (православне). Святкування одного і того ж свята у православних і католиків дуже сильно відрізняється зовні: якщо православні в основному відчують духовну радість і внутрішній спокій, то католицьке Різдво відзначається з великою помпезністю. Пропонуємо здійснити уявну подорож і дізнатися, чим відрізняються традиції святкування Різдва в різних країнах.

Англія

Головним атрибутом різдвяного столу є святковий пиріг, який починають різніми предметами, що пророкують долю на найближчий рік тому, в чиему шматку виявиться предмет. Крім того, за звичаєм, напередодні Різдва юнаки і дівчата, опинившись удвох під гілкою омели, повинні були поцілуватися. Не так давно в Лондоні з'явилася ще одна традиція. Суть традиції полягає лише в тому, щоб у святкову ніч стрибнути в холодні води озера Серпентин у Гайд Парку. Складно зрозуміти, яким подіям зобов'язана поява ще однієї традиції або що вона повинна символізувати, але її популярність продовжує зростати з кожним роком.

Фінляндія

Фіни відзначають так зване «маленьке Різдво» – ця традиція з'явилася в 20-х роках минулого століття. Саме той жіночі організації почали влаштовувати різдвяні базари, для яких робили різні прикраси, збираючись разом грудневими вечорами. Такі «рукодільні» посиденьки і прийнято вважати першими різдвяними святами. На Різдво фіни відвідують кладовища і запалюють на могилах рідних і близьких свічки. Одним з головних різдвяних звичаїв є вечірна сауна, після якої вся сім'я сідає за стіл.

Німеччина

У Німеччині заведено дарувати Різдвяну зірку – молочай. Сто років тому цю рослину привезли з Мексики. При правильному догляді в Різдво на зеленому кущу красується яскраво-червоний або рожевий віночок, що нагадує зірку. Також дарують конюшину в горщику – знак того, що вам обов'язково посміхнеться щастя. У католицьких областях, особливо в Баварії, в дні свята по вулицях проходять процесії ряжених, у багатьох – страшливий вигляд: обличчя вимазані сажею або приховані під страшними рогатими масками.

Мексика

Кожного року всі жителі мексиканського міста Оахака святкують Фестиваль редиски, який проводиться в переддень Різдва – 23 грудня. Особливу популярність йому додає те, що кожен бажаючий може взяти участь в цьому овочевому дійстві. Для цього потрібно лише надати буль-жук фігурку або персонажа, вирізаного з редиски. Нагородою служить фото переможа на головних сторінках ранкових газет.

Італія

Багато італійців досі за старовинною традицією викладають з вікон старі речі, розлучаючи їх з усіма неприємностями, які приніс старий рік. Діять вони смачну тріску або окуня, запивають все це білим вином.

Болгарія

У Болгарії Різдво називається «Коледа». Доброго дідуся, який приносить подарунки, називають «Дядо Коледа». Він приходить після півночі в Різдвяну ніч з 24 на 25 грудня. Разом з ним після півночі проводиться і народний звичай «коледуване», групи молодих чоловіків (дозволяється в групу ввійти і хлопчиків старше 12 років) ходять вулицями у святково національному одязі та співають «коледні пісні».

Китай

Діти вивішують на стіни панчохи, куди Дун Че Лао Рен (Дідусь Різдво) кладе свої різдвяні дари. Основна відмінність китайської новорічної традиції – поклоніння предкам, їхні портрети розвішують в кімнати, де проходить свято.

Греція

Греки вважають, що в період різдвяних свят їхні будинки відвідує злі ефіри, які творять зло і залишають після себе хаос в оселях. Тому жителі Греції спочатку залишають для невидимих істот солодощу, а потім обкурюють всі кути житлового приміщення ладаном і кропляють священною водою.

Норвегія

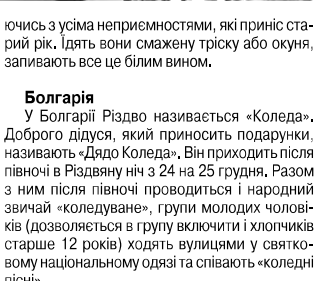
У Норвегії люди ховають мітли. Ця традиція сягає корінням в ті часи, коли люди вірили в те, що в переддень Різдва вільми і всяка нечиста сила полюють за мітлами, щоб на них літати. І сьогодні багато норвежців все ще ховають свої мітли в надійному місці, щоб їх не вкрали.

Вірменія

Традиційно в цей день у вірменських сім'ях на стіл подається рисовий плов з родзинками, риба і червоне вино. Наступного дня всі піднімаються пізно і не передодгають піжмами до полудня. Все, що залишилося з різдвяної трапези, додають, а ввечері подають копчену баранячу ногу.

Іспанія

У великих містах Іспанії ряжені виходять на центральні вулиці і починають святкову ходу, яка чимось нагадує щорічний карнавал в Ріо-де-Жанейро. Багато чоловіків і жінок надягають на себе вбрання з яскравого пір'я, в яких вони йдуть, а іноді йдуть на розмальованому транспорті або пересувних платформах по вулицях.

UA: ПЕРШИЙ
06.00 Д/с «Світ дикої природи»
07.30 Д/с «Спільноти тварин»
07.00, 08.00, 09.00, 21.00, 03.30, 04.30 Новини
07.10 Додолжки
07.35 М/с «Танки проти»
08.10 Хто в домі хазяїн?
08.40 Лайфхак українською
09.20 Х/ф «Старий добрий день людини»

11.00 Д/с «Супер Чуття»
11.30 Д/с «Браво, шеф»
12.40, 22.25 Біатлон, Кубок світу, IV етап. Естафета 4x6 км. Жінки
14.15 #ВУКРАЇНИ
14.50 Перший на селі
15.25, 02.00 Біатлон, Кубок світу, IV етап. Естафета 4x7.5 км. Чоловіки
17.00 UA:Фольк
18.20 Т/с «Іспанська легенда»
19.55, 21.25 Концертна програма «Новий рік на Суспільному»
00.00 Телепрограма «Тіло»
03.55 Своя земля
04.55 Світло

1+1
06.00, 19.30, 05.00 ТСН
07.00 «Українські сенсації»
08.00 «Сніданок. Вихідний»
09.00 Логієра «Лото-забава»
09.45 М/ф «Маша і ведмідь»
10.05, 11.10, 12.20 «Світ навиворіт - 10: Бразилія»
13.25, 03.45 М/ф «Пташиний улюлю»
15.10 М/ф «Льодовиковий період 5. Курс на зіткнення»
17.00 М/ф «Льодовиковий період. Великодній спешл»
17.35 Х/ф «Операція «І» та інші пригоди Шурика»
21.00 Х/ф «Захисник»
22.50 Х/ф «Ефект колібрі»
00.50 Х/ф «Пришесть диявола»

Інтер
02.50, 20.00 «Подробиці»
03.20 «Орел і решка. Перезавантаження. Америка»
05.00, 10.00 «Орел і решка. Морський сезон 2»
05.45 М/ф
06.15 Х/ф «Старий Новий Рік»
09.00 «Готуємо разом»
11.00 «Орел і решка. Перезавантаження. 3 сезон»
12.00 Т/с «Зачеки»
14.00 Х/ф «007: СПЕКТР»
17.00 Т/с «Велика маленька брехня»
20.30 «На Інтері - Головна ялинка країни»
23.20 Х/ф «Довге падіння»
01.15 Х/ф «Вишенька на новорічному торті»

ICTV
03.50 Т/с «Код Константина»
04.45 Скарб нації
04.50 Еврика!
07.00 Факти
05.25 Я знав!
07.05 Х/ф «Сім'янини»
09.25 Х/ф «Санга і компанія»
11.20 Х/ф «Дияволиця»
13.15 Х/ф «Бандитки»
15.05 Х/ф «Кінг Конг»
18.45 Факти, Вечір
19.10 Х/ф «Найкращий Халк»
21.15 Х/ф «Халк»
00.00 Комік на мільйон. Найсмішніше

TK Україна
06.00, 19.00 Сьогодні
07.00 Зірковий шлях
09.45 Т/с «Поверни мене життя»
14.00 Т/с «Рідна кров»
18.00, 20.00 Новорічний концерт. Фантастична ніч на каналі «Україна»
22.45 Х/ф «Іванко»
00.35, 02.10 Історія одного злочину 16+

01.40 Телемагазин
05.30 Реальна містика
Новий Канал
03.00 Зона ночі
05.10 Стендап-шоу
06.05, 07.29 Kids Time
06.10 М/с «Том і Джеррі шоу»
07.30 Х/ф «Оптом дешевше»
09.25 Х/ф «Оптом дешевше 2»
11.20 Х/ф «Скарб Амазонки»
13.30 Х/ф «Індіана Джонс: У пошуках втраченого ковчега»
16.00 Х/ф «Індіана Джонс та храм Дюль»
18.30 Х/ф «Індіана Джонс та останній хрестовий похід»
21.00 Х/ф «Індіана Джонс і Королівство Кришталевого черепка»
23.20 Х/ф «Джунгли»
01.35 Х/ф «Пастка для привидів»

СТБ
05.45 Т/с «Коли ми вдома»
06.40 Хата на тата 12+
09.15 Все буде смачно!
11.10 Караоке на Майдані
12.10 Х-Фактор
15.05 Т/с «Снайперша»
19.00 Свідство ведуть екстрасенси 16+

НТН
05.45 Х/ф «Добрі наміри»
07.20 Т/с «Гваро Агати Крісті»
11.30 Х/ф «Самозащита жінка бачає позаякості»
13.10 Х/ф «Три тополі на Плуциді»
14.35 Х/ф «Жертва в ім'я любові»
17.20 Х/ф «Розбірка в Манілі»
19.00 Х/ф «Сім старих і одна дівчина»
20.35 Х/ф «Ти - мені, я - тобі»
22.15 Х/ф «Охоронниця»
00.05 Поло
01.50 «Речовий доказ»

Прямий
09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 16.00, 17.00 «Репортер» Новини
09.10, 13.10 «Кримінал» зі Славою Вардою та Катериною Гушчию
10.15 «16 плюс» з Сергієм Лойко та Іриною Литвиненко
11.15, 14.15 «1+1»
12.15, 18.00 «Ехо України» з Матвієм Ганопольським
15.00 «Слова і музика» з Іриною Ратушною та Дмитром Климашенко
16.15 Інтерв'ю з Олією Литвиненко
17.10 «ВАТА-шоу. Всі свої»
21.00 «Підсумки тижня» з Євгенієм Кисельовим
23.00 «ВАТА-шоу»

ТЕТ
06.00 ТЕТ Мультиранок
11.05 Х/ф «Попелюшка»
12.15 Готель Галліа
17.15 М/ф «Ріо»
19.00 Одного разу під Полтавою
22.00 Сімейка У
00.00 Країна У
01.00 Паявка-селанка
02.00 Теорія зради
02.50 17+
03.40 Віталька
05.50 Корисні підказки

K1
06.30 TOP SHOP
07.40 М/с «Каспер»
08.10 «X тв show»
09.00 Х/ф «Джек та бобове стебло»
11.00 М/ф «Земля до початку часів 3: час великих дарів»
12.15 М/ф «Земля до початку часів 4: подорож крізь імлу»
13.40, 21.00 «Орел і Решка. Перезавантаження. Америка»
18.00 «Вірю не Вірю»
22.00 «Орел і Решка. Перезавантаження»
02.00 «Орел і Решка. SpinOff»
02.00 Х/ф «128 ударів серця на хвилину»
03.25 «Нічне життя»

2+2
06.00 «Казка з татом-3»
08.00 «102. Поліція»
08.55 «Загублений світ»
10.55 «Шалені перегони»
11.55 Т/с «Перевіанки»
15.45 Х/ф «100 000 000 до н.е.»
17.15 Х/ф «Земля, забута часом»
19.00 Х/ф «Меч дракона»
21.00 Х/ф «Останній легіон»
22.55 «Змішані єдиноборства. UFC FOX 27. Соуза-Брансон»
01.25 «Облом.ІА.»

Мега
06.00 Бандитська Одеса
06.35, 00.00 Містична Україна
07.30, 18.15 Місія сили
09.20 Фантастичні історії
10.20 Вирішальні битви 2 світової
12.20, 21.00 Суперзводи
15.20 Природь сьогодні
17.20 Вітчизняні рибаки
00.50 Телефорум

Київ
07.20 Х/ф «13 завдань»
09.05 «Кіб музика»
09.35 «Шеф-кухар країни»
10.00 «Телемаркет»
13.00 «День у мегаполісі»
15.10 «Вікно в Європу Михайла Поплавського»
15.40 «Протулочки містом»
16.05 «Овчариний концерт квартири Петьман»
18.45 Х/ф «Тамтешня смерть»
21.00, 23.55, 02.25 «Столічні телевізійні новини»
21.25 «Новорічний шлягер року»
23.50 «Українська Національна Лотерея»
00.20 Х/ф «Любов та пристрасність Даліда»
02.50 «Життєві історії»
06.05 «Мультиландія»

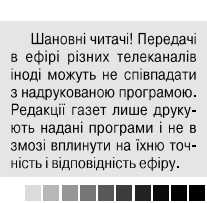
07.15, 04.20 Феєрія мандрів
07.50, 08.50, 22.00, 00.15 Актуально: Економіка. Політика. Соціум
07.55, 08.10, 08.55, 09.55, 10.55, 13.55, 14.55, 16.55, 17.55, 20.55 Погода на курортах
08.15 Клуб LIFE
08.40 Натхнення
09.10 Мотор ТВ
09.15 Автополт-Тест
09.20 Драйв
10.05 Сімейні зустрічі
10.25, 03.20 Кіно з Я. Соколовою
11.05, 01.40 Кордон держави
11.20 Будемо жити
11.30 Гра інтерв'ю
11.20, 23.20 Невідавані історії
12.35 Брифинг речника МО України щодо ситуації на лінії зіткнення
13.05 Медекспертиза
13.25, 01.15 Діалоги з Патріархом
14.10, 20.00, 00.30, 04.40, 05.15 Машини часу
15.20 П'ятий поверх
16.10 Акробатика
16.25 Фінансовий тиждень
17.05 Особливий погляд
17.25 Компанія героїв
18.00 Факт дня погода
18.20, 02.15 Час: Підсумки тижня
19.20 Сторінка
21.40, 03.00 Час-Time
22.05 Док. проект
02.55 Огляд преси

КР.ОТ
06.00, 07.15, 08.10, 10.10, 14.10, 20.00, 00.30, 04.40, 05.15 Світлана
06.30, 19.00, 04.45 «Полупчик»
06.40, 12.45, 01.30, 04.05 «Обзор международных новостей»
07.10 «Православный календарь»
07.30, 10.20, 16.00, 21.30 Світлана
08.00, 10.50 «Батьківські поради»
08.30 «Для всієї родини»
10.00, 13.15, 03.00 «Funny Kids»
11.00, 13.30, 22.00 «Соната»
16.30, 21.00 «Фестиваль планет»
17.00 «Космостанція»
19.15, 04.35 «Сторінка»
19.30 Х/ф «Різдвяний сніг надії»
00.00 Х/ф «Так, Вірджинія, Санта Клаус існує»
02.00 «Моя професія»
02.30, 05.00 «Три кольори часу»
03.15 «Під знаком Нобеля»
03.40 «Архів історії»

Новий Чернігів
04.00 Погода в місті
04.05 Х/ф
05.15 Невідомий Чернігів
05.45 Чернігів і чернігівці
06.00 Факт дня погода
06.10 Різдвяні колядки, Клименко
06.30 Сама вдома, повтор святкова
06.40 Культура-ревію Карпова
07.00, 15.00, 18.00, 19.50 Факт дня
07.10, 18.15 Жінка року
07.45 Мелодія Святкова програма
07.45 Шлягачка, Пільванчик
07.50, 15.50, 18.05 Недільна проповідь
15.05 Імпреза, повтор 4.01
15.30 Напрохисли
15.45 Мульти-бульки. Весела новорічна подорож. 14с
18.25 Мульти-бульки. Весела новорічна подорож. 13с
18.35 Гастролер
19.00 Факт
19.20 Чемпіон

UA: Чернігів
07.00 М.с. «Принцеса Сіссі»
08.00 Додолжки
08.30 Ранок
09.30, 16.50 Хто в домі хазяїн
10.00, 16.20 Чудова гра
10.30 Неповторна природа
11.00 Таємниці південного світу
11.30 Енеїда
11.30 Деколоніє хроніки
12.50 РадіоДень «Модуль знань»
13.30, 14.05, 15.10 Українська читанка
13.40 Тема дня
14.15 Невідомі шляхами
15.20 Бужоголки
15.50 Відкривай Україну
17.15 Лайфхак українською
17.25, 22.00 UA: Фольк
18.30 Спільно
19.00 Розскречена історія
20.00 Разом
20.30 В Україні
21.00 БіблОпал
21.30 КіноWall

Шановні читачі! Передачі в ефірі різних телеканалів іноді можуть не співпадати з надрукованою програмою. Редакції газет лише друкують надані програми і не в змозі вплинути на їхню точність і відповідність ефіру.

Зодіакальний гороскоп на 2019 рік

Овен

Кохання. Рік буде досить успішним щодо стосунків із протилежною статтю. Представники знаку відчують в собі сили зачарувати будь-кого, тому зможуть швидко завоювати прихильність об'єкта симпатії. Для самотніх Овнів 2019 рік принесе багато можливостей вступити в любовний зв'язок, а для сімейних – зміцнити і освіжити почуття до партнера. Єдиним ворогом Овнів стане їхній непростий характер. Схильність до недовіри і ревності може псувати настрої, призводити до сварок і конфліктів. Зіркі радять приборкати емоції і не піддаватися невдоволенню.

Фінанси. Для представників цього знаку Зодіаку відкриваються нові можливості. Починаючи з весни, намагайтеся погоджуватися на всі ділові пропозиції: нехай поруч з основним видом діяльності буде і додатковий зарібок. Такий підхід дозволить істотно підвищити прибуток, а ваша праця і здібності матимуть великий попит.

Здоров'я. Вразливі Овни будуть прислухатися до кожної клітки свого організму. Але не варто надто переїматися самопочуттям, якщо для цього немає явних приводів. Намагайтеся думати позитивно, добре відпочивати й харчуватися, і цього буде достатньо, щоб чудово почуватися увесь рік.

Телець

Кохання. Основною проблемою Тельців стане невпевненість і зайва недовірливість, які зазвичай їм не дуже властиві. Через постійні сумніви і вичікування представники знаку ризикують втратити можливість зустріти свою другу половинку, хоча шансів зробити це буде достатньо. У сімейних Тельцях вагання і невпевненість викликають часті дрібні сварки з партнером. Тельцям потрібно проявляти більше ініціативи і довіряти своїй інтуїції. У деяких випадках слід просто покластися на удачу і відкинути всі сумніви. Ризикнувши, представники знаку зможуть завести цікаві знайомства.

Фінанси. Тельцям доведеться займатися кількома справами одночасно. Головний девіз – не розслаблятися, навіть якщо відчуваєте себе матеріально забезпеченими. Уже в травні шукайте додатковий дохід і якомога менше витрачайте на розваги.

Здоров'я. Перевага Тельців в їхніх природних якостях – витривалість і достатній силі волі. Завдяки цьому їм буде легше справлятися як зі звичайними застудами, так і з більш неприємними хворобами. Не біється звертатися по допомогу до близьких, а також до фахівців.

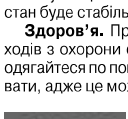

Близнюки

Кохання. Для Близнюків особисті стосунки відійдуть на другий план. У списку пріоритетів перше місце займатиме прагнення реалізувати свої амбіції і просунути кар'єрними сходами. Через надмірну зайнятість постраждають і сімейні, і самотні Близнюки. Перші будуть занадто мало приділяти часу домашнім, що може призвести до образ і сварок. А неodrужені просто не встигнуть вступити в романтичні стосунки, а тим більше – перетворити їх на серйозний зв'язок. Зіркі радять не забувати про відпочинок і не ігнорувати свої почуття.

Фінанси. Зараз Близнюки відчувають емоційне виснаження, а на роботі переїмаються неспокійною атмосферою. Тому гроші в новому році вам доведеться витратити в основному на поліпшення здоров'я. Щоб не допустити цього, сміливо кидайте роботу, яка вас виснажує. Нехай на новому місці вам платитимуть менше, але ваш емоційний стан буде стабільним.

Здоров'я. Проводьте достатньо профілактичних заходів з охорони свого здоров'я. Слідкуйте за раціоном, одягайтеся по погоді і намагайтеся якомога менше нервувати, адже це може спровокувати навіть фізичні недуги.

Рак

Кохання. Жовта Свиня пошле Ракам не одну нагоду познайомитися з цікавим представником протилежної статі, який цілком може стати другою половинкою. Головною перешкодою на шляху до стосунків стане замкнутість. Такий підхід не приведе ні до чого доброго: партнер, втомившись чекати відвертості і щирості, буде злитися і, можливо, навіть захоче зробити паузу в стосунках. Щоб досягти успіху на любовному фронті, зірки рекомендують не замикається в собі і частіше говорити про свої почуття. Не біється довіритися другій половинці.

Фінанси. Для Раків настає час випробування владою і успіхом. Зіркі пророкують Ракам матеріальний підйом і кар'єрне зростання. Але перед тим, як прийняти подарунки долі, краще довідатися, чого від вас чекають. Зважте всі «за» і «проти», і лише потім прийміть рішення.

Здоров'я. Достатній відпочинок і збалансоване харчування стануть запорукою гідного самопочуття протягом усього року. Гороскоп застерігає від прийняття лікарських засобів (навіть вітамінів) без нагляду фахівця.

Лев

Кохання. Представників знаку буде супроводжувати удача у всіх сферах життя, в тому числі в любові. Самотні Леви зможуть знайти другу половинку, причому знайдеться вона серед давно знайомих людей. Ну а ті, хто вже перебуває в міцних стосунках, отримають можливість освіжити почуття. Ложу дьогтю може внести небажання йти на компроміси і прагнення довести свою правоту. Щоб уникнути конфліктів, слід частіше поступати партнеру.

Фінанси. Розслабитися не вийде. Левам слід ретельно стежити за своїми витратами. Починаючи з зими, розраховуйте тільки на власні сили. Не соромтеся відмовити у фінансовій допомозі, якщо у вас дійсно немає можливості. Найбільш сприятливий період для заробітку – літо.

Здоров'я. Всі хвороби мають своє коріння, і це, як правило, нерви. Не варто заціклюватися на проблемах, адже це може погіршити ситуацію. Намагайтеся приділяти достатньо часу відпочинку, і тоді ніяких збоїв ваш організм не дасть.

Діва

Кохання. Зазвичай достатньо скромні і стримані, Діви будуть без особливих зусиль знайомитися з людьми і проявляти ініціативу. Це відразу принесе свої результати: самотні Діви зможуть «закрутити» яскравий роман, а сімейні – внести приємну різноманітність в усталені відносини. Однак зірки радять не відкриватися занадто швидко незнайомим людям і уникати випадкових зв'язків. Прислухайтесь до інтуїції: вона не підведе.

Фінанси. Ви довго відкладали турботи про себе і багато працювали, тому зараз виснажені. Щоб не нашкодити своєму здоров'ю, почніть займатися собою. Адже лише завдяки фізичній активності ви будете в змозі заробляти гроші.

Здоров'я. Діви будуть змушені ретельно стежити за своїм самопочуттям, особливо увагу слід звернути на травлення. Приділяйте достатньо уваги якості харчування і не перестарайтеся з жирною їжею навіть у святкові дні.

Терези

Кохання. Терезів затягне справжній вир романтичних подій. Багато нових знайомств дадуть можливість знайти близьку людину без особливих зусиль. Неodrужені представники знаку зможуть створити сім'ю, а за відсутності такого бажання – просто вступити в неodrужливі, але перспективні взаємини. Сімейні Терези займуться облаштуванням побуту і налагодженням гармонії з партнером. Рік якнайкраще підходить для усунення конфліктів і прощення образ. Головним союзником Терезів стане вміння поступатися і згладжувати гострі кути. Але важливо не перестаратися, адже в деяких ситуаціях доведеться проявити силу характеру.

Фінанси. Перша половина року на зарібок буде небагатою, краще приділіть час собі та близьким. Зате з квітня дохід стабілізується. Представникам медичної сфери впаде можливість зміцнити свої позиції на роботі.

Здоров'я. Чим більш простим і легким буде ваше меню, тим краще ви будете почуватися і навіть зможете позбутися багатьох неприємностей, які тягнуться вже кілька років.

Скорпіон

Кохання. Скорпіони відчують приємний приплив сил і енергії, яких вистачить для досягнення успіху і на роботі, і в особистому житті. У багатьох представників знаку з'явиться можливість закрутити службовий роман. Але зірки не радять віддаватися подібним стосункам. Для сімейних Скорпіонів головною проблемою стануть недовіра і неохочість до компромісів. У такій ситуації важливо не діяти зопалу, а обміркуювати можливість, як урізноманітнити сімейне життя. Виправити становище допоможе спільна поїздка.

Фінанси. Скорпіонам варто менше часу проводити в соцмережах чи перед дзеркалом, а більше – приділяти вирішенню поставлених завдань. Керівництво не схвалить вашу гордовиту поведінку, тому самолюбівання дозволить собі тільки після добре виконаної роботи.

Здоров'я. Згубними стануть шкідливі звички, від яких вже давно слід було відмовитися, як-от куріння, надлишок солодкого в раціоні, звичка засиджуватися допізна. На їх місце слід привнести нові, позитивні звички: дотримуватися режиму дня, займатися спортом тощо.

Стрілець

Кохання. На Стрілець чекає тимчасове затишення або більш вигідного фронту. Всі знайомства будуть або діловими, або безперспективними, що в деякі моменти може викликати у самотніх Стрілець зневіру. Можливість закохатися по-справжньому і навіть створити сім'ю з'явиться в другій половині року. Сімейні Стрілець в цей період зможуть по-новому поглянути на свого партнера і оновити почуття до нього.

Фінанси. Для Стрілець рік Свині стане часом перемоги. Ви довго чекали підвищення або більш вигідного місця роботи. Сміливо погоджуйтеся на пропозиції. Нові можливості відкриваються перед представниками держслужби.

Здоров'я. Стрілецьам варто прислухатися до себе: зміни настрою, часті безсоння можуть сигналізувати про психологічний розлад. Якщо ви відчуваєте, що цього вимагає ситуація, не соромтеся звернутися до фахівця або обговорити проблеми з близькими.

Козеріг

Кохання. До Козерогів на початку року зірки будуть не надто прихильні. Через невміння знаходити компроміси сімейні представники знаку можуть набратися помилок у стосунках з партнером, а самотні – зруйнувати почуття в зародку. Погіршувати ситуацію буде бажання якомога швидше виправити становище: поспіш призведе до нових помилок і неприємностей. Але поліпшення не за горами: вже до літа Козероги зможуть налагодити особисте життя. У цей період у самотніх представників знаку буде шанс відновити розірвані стосунки. Сімейні Козероги також відчують таку бажану стабільність і спокій.

Фінанси. Фінансову стабільність Козерограм принесуть лише наполеглива праця і вміння доводити справу до кінця. Однак не забувайте і про задоволення від роботи. Вам потрібна нова цікава діяльність, і старі справи не повинні цьому заважати. Зимовий період – час для того, щоб підтягнути всі «хвости».

Здоров'я. Для Козерогів 2019 рік приготував чимало стресів. Ця несприятлива обстановка буде часто вибивати вас з колії. Але ваш сильний і волевольний характер допоможе триматися обраного курсу та підтримувати себе в гідній формі.

Водолій

Кохання. У прийдешньому році Водолії відчують сильну потребу в увазі близьких людей і особливо другої половинки. Вони почнуть вимагати доказів любові з боку партнера. Це може призвести до сварок і нерозуміння, адже таке ставлення друга половинка сприйме як недовіру і ревність. Виправити ситуацію Водоліям допоможе романтичні сюрпризи і щирість. Самотні представники знаку через занадто явне бажання вступити в стосунки відлякуватимуть протилежну стать. Зіркі радять приборкати свої почуття і не підганяти події. Щойно ви розслабитесь, все відразу налагодиться і вам зустрінеться потрібна людина.

Фінанси. У новому році Водолії будуть досягати високих цілей, справедливо розраховуючи на хорошу фінансову винагороду. Велика покупка, на яку ви так чекаєте, стане можливою після серпня 2019 року. Приготуйтеся трохи потерпіти.

Здоров'я. Для Водолії цей час буде доречно провести в профілактичних процедурах, підтримуйте свій організм достатньою кількістю вітамінів і мінеральних речовин, які ви можете отримати з правильного харчування.

Риби

Кохання. Риб охопить бажання досягти досконалості у всіх сферах життя. Вони почнуть багато вимагати і від себе, і від партнера, постійно вказуючи на недоліки. Часті невдоволення стануть причиною конфліктів, а в деяких випадках навіть розриву відносин. Щоб зберегти гармонію і не розгубити почуття, важливо прощати другій половинці незначні помилки і недоліки. Зіркі рекомендують не намагатися виправити партнера, а прийняти його, і тоді він сам захоче змінитися.

Фінанси. У новому році варто згадати, скільки грошей вам винні. Це можуть бути неоплачені борги, несплачена зарплата або надбавка до неї. Не соромтеся і не мовчіть! Сміливо беріть те, що заслужили наполегливою працею і власним розумом. Рік Жовтій Свині – це можливість підвищити кваліфікацію разом з рівнем оплати праці.

Здоров'я. Відмінним способом знання стресу стане спорт. Якщо це вам не до душі, то слід знайти інший спосіб виходу негативної енергії, яка може накопичуватися роками, перетворюючись на хворобу тіла і душі. Відмінним варіантом буде знайти для себе хобі, частіше бувати на свіжому повітрі, а також зайнятися собою.

2 АВТОМОТО-ТРАНСПОРТ

2.1. ПРОДАМ

Автомобілі Chery, Kia, Renault, ВАЗ, в расрочку. Авто в наявності, А також трактора МТЗ Беларусь, оплата по сезону, Тел. 067-560-09-31.

2.2. КУПЛЮ

• **ВАЗ.** Передній привід. Daewoo Lanos Sens, VW, Renault, Ford. Тел. 096-667-86-57, 063-611-22-27.

5 ОБЛАДНАННЯ І МАТЕРІАЛИ

5.2. КУПЛЮ

Покупаєм металополі. Акумулятори. Дорого. Ванни, батареї, труби, нерабочі котли, холодильники і др. С. Выездом на дом. Тел. 093-518-07-34, 050-448-26-70.

11 ПОСЛУГИ

11.4. ІНШІ

• **Евгенія** зможе увидіть будище, увидіти істинну причину ваших проблем і т.д. Тел. 5-81-78, 093-70-00-662, 067-962-96-27.

12 РИНОК ПРАЦІ

12.1. ПОТРЕБИ

• **Водитель** с категориями С, Е, на укомплектированном авто, ЕВРО-5 с тенгованным полуприцепом 20т, 30 м3. Рассмотрю предложение работников без о/р. Работа по Беларуси, Восточной Европе, Украине. Оплата сдельная, своевременная. Официальное трудоустройство. Тел. 098-154-56-15.

• **Требуется** руководитель швейного предприятия (высокая з/п, официальное трудоустройство), высшее образование обязательно. Тел. 067-461-69-02, 050-968-00-88.

• **Швейному** предприятию требуется технолог. Требования: в/о, опыт работы. Высокая з/п, официальное трудоустройство. Тел. 067-461-69-02, 050-968-00-88.

Гут може бути
Ваша реклама
(0462)
67-47-00

НЕЙМОЯРНІ ВЕЛИКІ
ВИБІР ТРАКТОРІВ!

Справжні Дітчани
від офіційного представника

Сезонні знижки
та акційні пропозиції

Назва об'єкта

Гарантія
на сезон!

м. Чернігів,
вул. Промислова, 13
(093) 650-50-30,
(093) 650-50-30

ЗАЯВА
про визначення обсягу
стратегічної екологічної оцінки

1. Інформація про замовника:
Менська міська рада.
Юридична адреса: 15600, Чернігівська обл., м. Мена, вул. Сергія Титаренка, 7, тел. (04644) 2-15-41 e-mail: miskradamena@cg.gov.ua.

2. Вид та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.
Детальний план території загальною площею 8,1446 га по вул. Гастелло, 4а та 3 в м. Мена Чернігівської області для будівництва елеватора (комплексу для сушіння та зберігання зерна).

Детальний план розроблений відповідно до Рішення двадцять четвертої сесії сьомого скликання Менської міської ради № 519 від 17 грудня 2018 року про розроблення детального плану території.

Детальний план є містобудівною документацією місцевого рівня, яка визначає функціональне призначення, параметри забудови земельної ділянки з метою розміщення об'єкту будівництва, формування принципів планування організації забудови, уточнення в більш крупному масштабі положень схеми планування території району, визначення планувальних обмежень використання території згідно з державними будівельними та санітарно-гігієнічними нормами, формування пропозицій щодо можливого розташування об'єкту в межах однієї проекції території із дотриманням вимог містобудівної, санітарної, екологічної, природоохоронної, протипожарної та іншого законодавства з метою залучення інвестицій згідно інтересів територіальної громади, заходів щодо реалізації містобудівної політики розвитку території району, згідно п.4.1. ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території»; визначення містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки.

Під час проектування детального плану враховано містобудівну документацію вищого рівня: Генеральний план міста Мена.

3. Те, якою мірою документ державного планування визначає умови для реалізації видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у тому числі щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів).

Ділянки під будівництво розташовані по вул. Гастелло, 4а та 3 в місті Мена Чернігівської області на території адміністративного підпорядкування Менської міської ради Чернігівської області. На території земельної ділянки є будівлі промислового призначення, що належать на підставі договору купівлі-продажу Дочірньому підприємству «Зерняточка».

Загальна площа земельних ділянок – 8,1446 га (4,5522 га та 3,5924 га відповідно).

Зонування території елеватора передбачається розділеним на наступні складові:

- зона елеватора (склад зерна);
- ремонтно-складська зона;
- КПП з ваговою;
- лабораторія;
- розвантаження автотранспорту;
- розвантаження залізничного транспорту;
- відвантаження на автотранспорт;
- відвантаження на залізничний транспорт;
- під'їзні залізничні колії;
- стоянка вантажного транспорту;
- Зонування території адміністративно-побутової будівлі (АПБ) передбачається наступне:
- стоянка легкового автотранспорту;
- будівля АПБ фасадом виходить на зовнішню частину території, побутовими приміщеннями на внутрішню частину для уникнення перетину потоків офісних робітників та гостей компанії з потоками людей робітничого складу комплексу.

Крім того, майбутній об'єкт будівництва знаходиться в єдиній промисловій зоні з ПрАТ «ШРБУ № 82» (асфальтобетонний завод – далі АБЗ) – на відстані 600 м та 800 м від джерел викидів АБЗ.

Відповідно до протоколів досліджень повітря населених місць № 151018 від 16.10.2018 та № 151018-2 від 18.10.2018, проведених сертифікованою лабораторією ПП «Екобуд-25» (свідцтво про відповідність систем вимірювань вимогам ДСТУ ISO 10012:2005 №01-0093/2017 від 17.07.2017, дійсний до 16.07.2020 р.) (проби повітря по вул. Гастелло, 3 у точці на відстані 600 м від джерел викидів АБЗ) встановлено, що в досліджених пробах атмосферного повітря на території прилеглої житлової забудови вміст забруднюючих речовин (пил, азоту двоокис, окис вуглецю, фенол, бензол, ксилол, толуол, сірчистий ангідрид, насичені вуглеводні) знаходяться в межах ГДК та відповідає вимогам Постанови ГДСЛ України від 15.04.2013 р. № 9 «Про затвердження значень гігієнічних нормативних хімічних речовин в атмосферному повітрі населених місць», «Гранично допустимі концентрації хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць», затверджених Т.в.о. ГДСЛ України.

Крім того, за результатами наукової санітарно-епідеміологічної оцінки, наданої Державною установою «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєва Національної академії медичних наук України» встановлено, що матеріали «Промисловий майданчик для очищення, сушки, накопичення та відвантаження фуражного зерна

на автомобільний та залізничний транспорт за адресою: Чернігівська область, м. Мена, вул. Гастелло, 3 та 4-А» в частині розміщення в єдиній промисловій зоні АБЗ ПрАТ «ШРБУ № 82», що відноситься до об'єкта вищого класу небезпеки, та підприємства ДП «Зерняточка», яке відноситься до об'єкта нижнього класу небезпеки, з віддаленням межі існуючої території підприємства ДП «Зерняточка» на відстань 800 м та його перспективної території на відстань 600 м від найближчих джерел викидів АБЗ відповідає вимогам санітарного законодавства.

Об'єкт планованої діяльності відноситься до другої категорії видів діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля відповідно до ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

4. Імовірні наслідки.

а) Діяльність, у тому числі для населення

Імовірні види впливу на навколишнє середовище:

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, розрахункові та фактично заміряні приземні концентрації яких не повинні перевищувати значення гранично допустимих концентрацій (ГДК), та пересувних джерел забруднення, а саме викиди автомобільного, залізничного транспорту та виробничі техніки;

- в період будівництва об'єктів вплив на водне середовище водостігів;

- в процесі експлуатації: водопостачання – від артезіанської свердловини;
- порушення (руйнування) ґрунтів під час будівництва (транспортування шарів землі), руху транспортних засобів, вібрації від процесів виробництва, які можуть підсилитись під впливом природних чинників – вітру, дощових потоків, тощо;
- акустичне забруднення, розрахункові гранично-допустимі рівні якості в житловій забудові не повинен перевищувати допустимий рівень шуму на території населених місць;

- на соціальне середовище – створення нових робочих місць, сприяння розвитку малого і середнього бізнесу, наповнення бюджетів різних рівнів, розвиток інфраструктури району.

б) Діяльність з природоохоронним статусом

Земельні ділянки, які розглядаються детальною планом, знаходяться поза межами об'єктів та території природно-заповідного фонду, а отже, вплив не передбачається;

в) Трансформовані наслідки діяльності, у тому числі для здоров'я населення

Трансформовані впливи водостігів;

5. Виправдані альтернативи, які необхідно розглянути, у тому числі якщо документ державного планування не буде затверджено

Вибір земельних ділянок проведено з урахуванням варіантів можливого розміщення комплексу по зберігання, сушки та переробки зерна і техніко-економічними міркувань з урахуванням найбільш економічного використання земель, транспортного сполучення та соціально-економічного розвитку району.

Розглянуті альтернативні варіанти щодо технічного та технологічного забезпечення об'єктів будівництва та територіального розміщення об'єкта планованої діяльності.

У разі не затвердження документа державного планування (детального плану території) та відмови від реалізації будівництва об'єкту, що проектується, призведе до неможливості збільшення обсягів обробки та зберігання зерна та реалізації програми розвитку економіки України, збільшення робочих місць. Відмова від реалізації проекту будівництва не дозволить збільшити відрахування до бюджетів всіх рівнів, що негативно позначиться на розвитку регіону.

6. Дослідження, які необхідно провести, методи і критерії, що використовуватимуться під час стратегічної екологічної оцінки

Основною метою прогнозу є оцінка можливої реакції навколишнього природного середовища на прямий чи опосередкований вплив людини, вирішення задач раціонального природокористування у відповідності з очікуваним станом природного середовища.

Для здійснення стратегічної екологічної оцінки будуть використовуватись логічні і формалізовані методи прогнозування.

Для підготовки звіту СЕО передбачається використовувати наступну інформацію:

- доповіді про стан довкілля;
- статистичну інформацію;
- інформація, яка включена в інші акти законодавства, які мають відношення до проекту ДДП
- дані моніторингу стану довкілля;
- інша доступна інформація.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки проекту містобудівної документації є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначити доцільність і прийнятність планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, санітарних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища.

Розробити комплекс заходів, спрямований на виявлення характеру, інтенсивності і ступеня небезпеки впливу на стан навколишнього середовища та здоров'я

населення будь-якого виду планованої господарської діяльності:

- вивчити в регіональному плані природні умови території, яка межує з ділянкою розміщення планованої діяльності, включаючи характеристику поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), геолого-гідрологічні особливості території та інших компонентів природного середовища;
- розглянути природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі водоспоживання та вододовідення, забруднення атмосферного середовища;
- оцінити можливі зміни в природних і антропогенних екосистемах;
- визначити шляхи мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище;
- зібрати та проаналізувати інформацію про об'єкти розміщення відходів (види та обсяги відходів, місця їх накопичення, природоохоронні споруди, експлуатаційні можливості).

- повідомити громадськість про ефективність проекту і можливі екологічні наслідки.
- У ході СЕО провести оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, врахувати екологічні зазначення місцевого рівня в інтересах ефективного і стабільного соціально – економічного розвитку району та підвищення якості життя населення.

7. Заходи, які передбачаються розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Зважаючи на державну політику в галузі енергозбереження, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів, при будівництві об'єкту доцільно максимально повно використовувати сучасні високоєфективні екоенергозберігаючі технології та матеріали, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії, тощо.

Заходи, спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на навколишнє середовище: облаштування ділянок водопровідних споруд з бурінням нової свердловини, прокладки мереж водопостачання по території, улаштування локальних очисних споруд комунальної каналізації та очисних споруд відведення поверхневого стоку з території, встановлення контейнерів для збору побутових відходів.

При здійсненні планованої діяльності у відповідності до вимог статті 24 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» з метою відвернення і зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення шуму, неіонізуючих випромінювань та інших фізичних факторів будуть розглядатися:

- відповіди організаційні, господарські, технічні, технологічні, архітектурно-будівельні та інші заходи щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, установлених санітарними нормами;
- заходи радіаційної безпеки, відповідних санітарних правил, а також заходи встановлених нормами, іншими актами законодавства, що містять вимоги радіаційної безпеки

В цілому, розроблений у відповідності до державних будівельних норм, санітарних норм і правил проект містобудівної документації не матиме негативних наслідків виконання документа державного планування.

8. Пропозиції щодо структури та змісту звіту про стратегічну екологічну оцінку

Пропонуються така структура Звіту із СЕО:

- 1) зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування;
- 2) характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на території, які імовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);
- 3) екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо території з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);
- 4) заходи, що передбачаються вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування;
- 5) заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування діяльності, у тому числі для здоров'я населення;
- 6) опис імовірних трансформованих наслідків діяльності, у тому числі для здоров'я населення (за наявності);
- 7) резюме нетехнічного характеру інформації, переданої пунктами 1-6 цієї частини, розраховане на широку аудиторію.

9. Орган, до якого подаються зауваження і пропозиції, та строки їх подання.

Менська міська рада.
Юридична адреса: 15600, Чернігівська обл., м. Мена, вул. Сергія Титаренка, 7, тел. (04644) 2-15-41 e-mail: miskradamena@cg.gov.ua, контактна особа – начальник відділу архітектури, містобудування та житлово-комунального господарства Лихотинська Лія Анатоліївна, e-mail: ahradadama@cg.gov.ua, тел. (04644) 3-11-50

Зауваження та пропозиції до заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки надаються протягом 15 днів з дня її оприлюднення (до «21» січня 2019 року).

(Закінчення.
Початок на 12-й стор.)

Як світ святкує Різдво

Сербія

У Святвечір рано-вранці потрібно піти в ліс і зірвати дуба, на якому ще є поживке листя, до них додають пучок соломи (або купують на ринку вже готовий різдвяний букетик, який називається «бадняк»).

Увечері напередодні Різдва господар будинку або почесний гість урочисто вносять бадняк в кімнату, де зібрані гості. Зі словами «Христос се роди» (Христос народився), він бажає всім домогачам виконання всіх бажань. Господина будинку відповдає на це «Ваістну се роди» (воістну народився) і посилає його зернами пшениці. Господар розкидає солому по підлозі і під стіл, на якому приготовано різдвяне частвування. При цьому господар квочке, як курка, діти відповдають йому, як курчата, а господиня кладе в усі чотири кути кімнати по волоському горічку. Потім господар підпалює дубову гілочку від полум'я свічки і, коли гілочка спалахує безліччо іскорок, проголошує: «Скільки іскорок – стільки в будинку щастя, грошей, достатку, здоров'я і веселощів».

Франція

Починаючи з XII століття, у Франції з'явилася традиція напередодні Різдва виготовляти

всією сім'єю у дворі будинку зі своєї деревини (як правило, вишневого дерева) різдвяне поліно – Буш де Ноель (Bûche de Noël). З певними церемоніями його урочисто заносили в будинок. Плева сім'ї поливав його маслом і підгірим вином, і вся сім'я молилася. Маленькі дівчатка підпалювали поліно за допомогою тріскок, що залишилися від поліна попереднього року (згідно з повір'ям, зола і тріски, що залишилися від спалювання різдвяного поліна, зберігали будинок від блискавок і витівок диявола протягом року, тому їх ретельно збирали та зберігали).

Вважалося важливим, щоб у всіх, хто бере участь в процесі підпалювання нового поліна, були чисті руки. Поступово традиція спалювання Буш де Ноель відмирала, хоча і сьогодні в будинках, що мають каміни, її дотримуються. Але більшість французів прикрашають свій стіл маленьким макетом Буш де Ноель і оформляють у вигляді різдвяного поліна деякі страви. Так що в нашій дні Буш де Ноель – це святковий шокладний рулет, прикрашений цукровими фігурками і листям.

Філіппіни

Фестиваль гігантських ліхтарів (Ліліган Парул Сампернанду) проводиться щороку в суботу напередодні Різдва в місті Сан-Фернандо – «Різдяної столиці Філіппін». Спочатку ліхтарі представляли собою нехитрі конструкції – кілька футів в діаметрі, а всередині встановлювалася свічка. Зараз ліхтарі збільшилися аж до 20 футів. Також почали використовувати лампочки.

Швеція

Дітки у Швеції чекають не Діда Мороза, як це прийнято у нас, а різдвяного гнома, який, за повір'ям, живе в підвалі кожного будинку. Також у 1966 році з'явився новий обряд – встановлення величезного, в 13 метрів заввишки, різдвяного цапа на Замковій площі шведського міста Евле на Святвечір. Проте різдвяний звичай споруджувати солому'яну фігуру перетворився в традиції її спалювати.

Японія

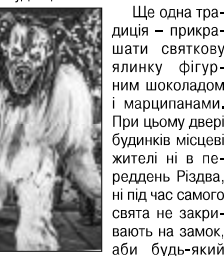
В Японії замість Діда Мороза основна фігура свята – бог Хатейошо. На Різдво японці у своїх

додому розвішують на високих жердинках пучки соломи і підпалюють їх, щоб відлякати злих духів.

Австрія

Крампус – один з найстрашніших традиційних різдвяних персонажів, який лякає дітей в переддень свята. Згідно австрійських повір'ям, він карає неслухняних і неслухняних, навіть може забрати нещасних діточок від батьків. Щороку юнаки вбираються в костюм Крампуса в перший тиждень грудня і наводять жах на своїх молодших братів і сестер. Також влаштовується урочиста хода вулицями. Вважається, що якщо Крампус тебе вдарив різькою, то наступний рік буде щасливим.

Ще одна традиція – прикрашати святкову ялинку фігурними шокладом і марципанами. При цьому двері будинків місцеві жителі ні в переддень Різдва, ні під час самого свята не закривають на замок, аби будь-який

Ісландія

Переддень Різдва в Ісландії означає, що розбушувалися Йоласвейнари – персонажі, пов'язані з однією з найбільш кумедних і бешкетних фольклорних традицій. За 13 днів до Різдва на сцені з'являються 13 тролоподобних персонажів – Йоласвейнари, або Йольські хлопці. Вони приходять до дітей по всій Ісландії кожну з 13 ночей. Шночні діти ставлять пару свого кращого взуття на підвконня, і Йоласвейнери залишають в них хорощим хлопчикам і дівчаткам подарунки, а погані знаходять в своїх черевиках гнилу картоплину.

Колумбія

Днем свічок починаються різдвяні свята в Колумбії. Місцеві жителі прикрашають свічками і паперовими ліхтариками вікна, балкони, двори – в честь Діви Марії і нещорочного зачаття. Тра-

диця запалювати свічки досягла неймовірних масштабів – тепер цілі міста по всій країні в ніч на 8 грудня горять світлом мільйонів свічок, з яких влаштовують цілі інсталляції. На найцікавіші можна подивитися в містечку Кімбайя, де місцеві жителі влаштовують конкурси на кращі інсталляції зі свічок.

Каталонія

В Каталонії існує досить дивна традиція – «сaga tio» (дослівно перекладається як «очищення колоди»). Вона полягає в тому, що ще задовго до свят каталонці з невеликої колоди роблять персонажа з усміхненим обличчям. За два тижні до свята його урочисто ставлять на стіл і протягом всіх передсвяткових днів «году-

ють» фруктами, горіхами та солодощами. У Різдявну ніч вся сім'я береться «люквати» колоду – бити її пальцями, одночасно співаючи традиційні пісні.

Чехія

На різдвяний стіл чеські господині найчастіше подають дрібне печиво, покрите цукром, салат з картоплі і, звичайно, запеченого з кимном корова. Ну а після святкової вечері чехи традиційно влаштовують «яблучні ворожіння». Для цього розрізають яблуко на дві рівні половинки і дивляться на його серцевину. Якщо чітко видно невелика зірка з яблучного насіння, це означає, що мешканці будинку в цьому році будуть жити в достатку. Якщо ж зірка виходить непо-

вною або фігура зовсім не схожа на зірку, то нічого хорошего господаря будинку очікувати не варто.

Гренландія

На Різдво гренландці прикрашають свої будинки червоно-помаранчевими зірками і дарують подарунки. Традиційно вони їдять незвичайної делікатес – маттак, який готується з китової шкіри зі смужкою жиру. Гренландці кажуть, що за смаком воно схоже на кокосовий горіх. Ще однією незвичайною стравою є ківіак, який готується з тулена, фаршированого маленькими пташками. Його готують за півроку до Різдва, «консервуючи» в землі.

Чернігівщина спортивна

На сходинах слави

На засіданні виконкому НОК України в Чернігівській області відзначено кращих спортсменів та тренерів області за останні місяці. Кращими атлетами та їхніми наставниками за **вересень** визнано: серед дорослих спортсменів – Олена Костевич – чемпіонка світу з кульової стрільби (тренери Ігор та Світлана Черединови), серед юніорів та юнаків – Андрій Пономар – чемпіон з велоспорту на чемпіонаті України серед юніорів та юнаків (тренер Микола Аксютя). Лауреатами **жовтня** стали: серед дорослих – Наталія Чистякова – перше місце на чемпіонаті України з дзюдо (тренер Сергій Полтавцев), серед юніорів та юнаків – Андрій Пономар – золота медаль у фіналі чемпіонату України з велоспорту (тренер Микола Аксютя). У **листопаді** відзначено: серед дорослих – Ганна Нагорна – золота нагорода здобута у відкритому чемпіонаті України з кульової стрільби серед спортсменів з вадами слуху (тренер Геннадій Авраменко).

Також на засіданні виконкому НОК України в Чернігівській області нагороджено подяками, грамотами та сувенірними подарунками членів відділення та спортивних актив області. Зокрема, за розвиток та популяризацію олімпійського руху в нашій області відзначено: директора СДЮШОР з лижного спорту Віталія Паршукова, представника федерації легкої атлетики регіону Володимира Рябова, відповідального секретаря відділення НОК України в області Дмитра Піржіка, автора книги «Спортивне сузір'я Чернігівщини» Віктора Берегового.

У Міністерстві внутрішніх справ України нагородили найкращих спортсменів ФСТ «Динамо» за підсумками змагань 2018 року. До десятка найкращих спортсменів товариства ввійшла чемпіонка світу з кульової стрільби Олена Костевич з Чернігова.

Щорічне вшанування чемпіонів та переможців кубків України з автомобільного спорту за підсумками сезону 2018 року відбулося в автомобільній федерації України. Вшановано Андрія Андрушу, Богдана Кондратенка та Кирила Ткача з Чернігова, які відзначилися на кубку України з картингу.

Врешті-решт перемогли

Довгоочікувані перемоги здобула команда «Чернігів», котра виступає в чемпіонаті України з баскетболу в першій лізі. На виїзді наші земляки святкували виграші в поєдинках проти команди «Рух молоді» (Біла Церква) – 73:72 і 84:76. Ці удачі дещо поліпили становище команди в турнірній таблиці. Зараз вона виглядає так: «Житомир» – 26 очок, «Вінницькі зубри» (Вінниця) – 22, «Коростень» – 20, «Полтава» і «Чернігів» – по 16, «Рух молоді» – 14.

Бракс майстерності

Соту перемогу поспіє у чемпіонатах України з волейболу серед жіночих команд (суперліга) юженська команда «Хімік» отримала в Чернігові. Натомість місцевий «Університет – ШВСМ» розчарував цей факт як хороший виклик для себе і зробив все залежне, щоб увійти у гостей вишшов не млявим та нецікавим, а по-справжньому бойовим – 1:3 (20:25, 25:20, 16:25, 12:25). На жаль, у другому матчі боротьби не вийшло – 0:3 (12:25, 13:25, 15:25). Турнірне становище: «Хімік» – 48 очок, «Орбіта» (Запоріжжя) – 36, «Новатор» (Хмельницький) – 30, «Волинь» (Луцьк) – 26, «Білозгар» (Вінниця) – 23, «Університет – ШВСМ» – 9, «Регіна» (Рівне) – 1 очко.

Після невеликої паузи поновилися ігри у чоловічій суперлізі, 8 тур, «Буревіс-

ник – ШВСМ» (Чернігів) – «Серце Поділля» (Вінниця) – 0:3 (19:25, 17:25, 20:25) і 0:3 (20:25, 15:25, 22:25), 9 тур, «МХП – Вінниця» – «Буревісник – ШВСМ» – 3:1 (25:16, 25:16, 22:25, 25:15) і 3:2 (22:25, 25:19, 25:21, 26:28, 15:10), Турнірна таблиця: «Барком – Кажани» (Львів) – 50 очок, «МХП – Вінниця» – 42, «Серце Поділля» – 39, «Новатор» (Хмельницький) – 31, «Юридична академія» (Харків) – 26, «СумДУ» (Суми) – 12, «Фаворит» (Лубни) – 9, «Буревісник – ШВСМ» – 7 очок.

Футбольний калейдоскоп

У будинку футболу України відбулися загальні збори учасників української прем'єр-ліги. Обговорювалося питання розширення формату УПЛ до 16 команд. Більшість клубів проголосували за збереження формату з 12 команд.

Розглядалось і звернення комітету національних збірних ФФУ та тренерського штабу національної збірної щодо переносу дати проведення 22 туру УПЛ у зв'язку з підготовкою до матчу зі збірною Португалії у рамках відбору до фінальної частини Євро – 2020. Це питання поки не знайшло підтримки серед представників клубів.

Відбулося жеребкування 1/16 фіналу ліги Європи. За її результатом київське «Динамо» зіграє з «Олімпіакосом», а донецький «Шахтар» буде протидіяти «Айнтрахту». «Динамо» перший матч зіграє на виїзді, а «Шахтар» – вдома. Матчі пройдуть 14 і 21 лютого 2019 року.

Футбольний клуб «Вест Хем» (Англія) повністю розрахувався з футбольною школою «Юністі» (Чернігів) по зобов'язанням 2018 року за підготовку Андрія Ярмоленка. Нагадаємо, що «Вест Хем» у рамках платежу солідарності ФІФА за трансфер Ярмоленка із дортмундської «Борусії» повинен виплатити «Юністі» 229 тисяч євро протягом 4 років. Перший транш у розмірі 28 тисяч євро був одержаний в Чернігові у листопаді. Друга частина платежу приблизно у такому ж об'ємі надійшла на рахунок «Юністі» у грудні.

Система InStat підготувала звіт за підсумками 18 відіграних турів чемпіонату України сезону 2018/2019. Практично за всіма показниками «Десна» (Чернігів) входить до ТОП-6 команд УПЛ. Зокрема, різниця забитих і пропущених м'ячів (5 м'ячів), пропущених м'ячів в динаміці матчу (6 м'ячів), тривалість голевих атак (5 м'ячів), середня кількість передач в голевих атаках – 3,4 (6 м'ячів). За показником голя в грі «Десна» на 3 місці (поступається лише «Шахтарю» і «Динамо») – 16 (80%). Голевий моменті – 4,2 (5 м'ячів), довіжина передач – 20,8 (3 м'ячів), подачі – 14 (4 м'ячів), гострі передачі – 10 (5 м'ячів).

Календар заключних ігор «Десни» в чемпіонаті. 23 лютого: «Арсенал» (Київ) – «Десна», 2 березня: «Десна» – «Динамо» (Київ), 9 березня: «Ворскла» (Полтава) – «Десна», 16 березня: «Десна» – «Львів».

Визначено кращого гравця жіночого чемпіонату України 2018 року. Набравши 82 бали, переможцем у номінації стала гравець харківського «Житлобуду-1» Дарія Апанашенко, яка у свій час грала за чернігівську «Легенду – ШВСМ». Третє місце відведено ще одній представниці «Житлобуду-1» – Надії Куніній, яка ще навесні виступала у складі «Легенди – ШВСМ». На 9 місці опинилася Марія Ібрагімова («Єдність – ШВСМ», Плиски).

Кращим жіночим тренером України стала Валентина Котик («Житлобуду-1»). На другому місці – Сергій Сапронов (ФК «Львів»), який тривалий час тренував «Легенду – ШВСМ». П'яте місце в опитуванні віддано тренеру «Легенди – ШВСМ» Володимирі Кулику.

Віктор БЕРЕГОВИЙ

